

पुर्खा दयक तकगु सम्पत्ति, भीगु कला व संस्कृति  
पिकाक-भक्तपुर नगरपालिका



पुर्खा दयक तकगु सम्पत्ति, भीगु कला व संस्कृति

# स्वप देया

नेपाल संवत् १९४० कछलाश्वः/२०७६ कार्तिक १५/2019 Nov./ ल्याः२४, दौः१



स्वप देया सांस्कृतिक सम्पदा स्वःभःपुं युनेस्कोया  
प्रतिनिधि मण्डलनपां स्वप नपाया प्रमुख, उपप्रमुख व जनप्रतिनिधिजु पुं



मा. जगत सुन्दर मल्ल



न्हूँ देँ भिन्तुना च्याली



; DkfbSlo

@)&amp;^ sllt\$ !%, C^a\$ @\$, jif!

## न्हँ दँ ११४० या भिन्तुना

ख्वप पौ पिकायागु नं दाच्छी फुतः । सुरु-सुरुख्य ख्वप-पौ नियमित पिथाने फैगु खःलाः मखुला धायगु ग्याचिकु पहः मरुगु मखु । अथेनं न्हँ दँ ११३९ या लसताय न्हापांगु ल्या पिथाडागु मदिकसें थौ नीप्यंगुगु ल्या पिथाड च्वडा । श्व जनताया ग्वाहाली व मायाया लिचवः खः ।

भाय् व संस्कृति छु नं जातिया म्हासिइका खः । उकियाता छ्यलिपुं जनता मन्त धःसा भाय् व संस्कृति नं म्वाड च्वने फै मखु । अले भाय् व संस्कृति नपां जात-जातिया अस्तित्व नं तड वानि । नेपालया संविधानं मांभाय् थाकाय्ता बःबियो च्वंगु दः । ख्वप दे अपलं नेवः भाय् ल्हाइपुं नेवः जातिया बसोबास दःगु थाय् जुगुलिं नेपाल भाषाया ख्वप-पौ पिथाडागु खः ।

भाय् व साहित्यया लिधंसाय् जनताया सेवा याय्गु ख्वप-पौ या मू आजु खः । संस्कृति, सम्पदा संरक्षण नपां जनताया पक्षय् च्वयो तःगु साहित्ययाता जक थुकि भीसं थाय् बियो वयो च्वडा । 'साहित्य राजनीतिया स्यल्लागु ज्याभः खः' धाय्गु जनताया नांजःम्हा साहित्यकार हरिबहादुर श्रेष्ठया धापुखं जिपुं प्रभावित खः। ख्वप-पौ खय् प्रकाशित साहित्यं ज्या साड नैपुं लाखौं लाख जनताया सेवा जुयमः धाय्गु जिमिगु मति खः ।

दाच्छि तक ख्वप पौ पिथानेगु इवल्य् ब्वनामि पिनिगु क्वात्तुगु ग्वाहाली व सल्लाहयाता दुनुगलं निसें भिन्तुना देछायो च्वडा । वय्क पिनिगु सल्लाह काथं कभर पेज रंङ्गिन याडा, वडाया ज्याइवःतः नं. जनताया दश्वी स्पष्ट थजु धाय्गु मति वडाध्यक्षजु पिनिगु खँल्हाबल्हॉनं पिथाडा । नपां थी थी संस्कृति व नांजःपुं साहित्यकार पिनिगु खँल्हाबल्हॉ, च्वसु तनं. पिथाडा ।

नगरपालिका नगरबासी पिनिगु मंकःसंस्था खः । नगरपालिकाया थी थी ज्याइवःया विषयलय् सिइकेगु थुइकेगु हक नगरबासी पिन्ता दः । अथे जूगुलिं नगरपालिकाया फुक्क धाय् थें ज्याइवःत जनता तय्ता सिइके थुइके वियगु काथं पिथाड च्वडागु खः । न्ह्यकने थें स्वयजिइक पारदर्शिता, आर्थिक अनुशासनता ख्वप नगरपालिकां बःबियो वयो च्वंगु खः । जनताया साथ व ग्वाहालीजक नगर हज्याय् फै । श्वहे मान्यता ज्वड ख्वप नगरपालिकाया जनप्रतिनिधिपुं जनतानपां मदिसें प्रत्यक्ष सम्पर्कय् च्वड विकास निर्माण, सम्पदा संरक्षण, शिक्षा, स्वास्थ्य, सुचुकुचु लगायतया ज्याइवःत नगरपालिकां न्ह्याक वयो च्वंगु छिकपिसं सिहेस्यु ।

जनता व जनप्रतिनिधिपिनिगु मंकः कुतलं ख्वप नगरपालिका थौ देशया उत्कृष्ट नगरपालिका याय्गु काथं हचिल ज्या साड च्वंगु दः । नगरपालिकाया छगू छगू ज्या ब्यापक जनताया भिं जुइगु ज्याखय् केन्द्रित जुयो च्वंगु दः । जनताया अपार माया व ग्वाहाली स्वयबले जनप्रतिनिधिपिसं जनताया मन त्याक च्वंगु बांलाक सियदः । जनता व जनप्रतिनिधिया छगू हे मनं, छगू हे बिचलं छप्पा छधि जुयो ज्या सान धःसा न्ह्यागुनं ज्या नं अःपुक क्वचाय्के फै धाय्गु छगू उदाहरण ख्वप नगरपालिका जुयो च्वंगु दः । अपलं नगरपालिकाया जनप्रतिनिधिपुं थाना भायो भीगु ज्या स्वयो सयक, सिइक वांगु थुकिया दसु खः ।

ख्वप-पौ ता छिकपुं सकलसिया माया, सद्भाव व क्वात्तुगु ग्वाहाली न्ह्याबले दयो च्वनि धाय्गु भलोसा काय् । स्वन्ति नखाः व ने.सं. ११४० क्येगु लसताय न्हँ दँया लुमुगु भिन्तुना नपां ख्वप पौ दाच्छितक मदिसें न्ह्याकेता ग्वाहाली याड द्युपुं सकसिता भिन्तुना ।

पिकाक- ख्वप नगरपालिका / सम्पादक-आशाकुमार चिकंबञ्जार, थाक्- भक्तपुर अफसेट प्रिन्टर्स  
फोन ल्याः ०१-६६९३०४३, इ-मेल- bhaktapurmuni@gmail.com

## जनताया पक्ष ल्वाइम्हा जनताया डाक्टर मिश्र

शौ तःमुंज्याया दबुली हानेज्या याम्हा सम्मानित ब्यक्तित्व डा. अशोकनन्द मिश्र जुया विषयसं जिं छुं छुं खाँ छिकपिन्ता काने ताडा । वयक याता जिंम्हासियागु नेपालय्



नेमकिपाया नायो का. नारायणमान बिजुक्छे (रोहित)

मखु । निर्वासनया इलय जिपुं भारतया दरभङ्गा धायगु सहरे च्वनेगु । वयक च्वय्या (एम.डि) डाक्टर ब्वनेता दरभङ्गाय् भःबलय् वि.सं. २०३४-३५ सालय् वयकता म्हासिइकेगु हवता चूलागु खः । २०३६ सालय् फुकुवा जुसेलिं जिपुं नेपालय् ल्याहँवया ।

२०३५ साल पाख्य भारतया गोरखपुरय् जिता (नारायणमान बिजुक्छे) डेराय् देड च्वाडाचाय्गोली कयकला । गोरखपुरय् उपचार बांलाक मयासेलिं जि दरभङ्गाय् वाडा । वयक डा. मिश्र उब्ले दरभङ्गाय् एम.डि. याड च्वाड द्यगु खः । वयक च्वनिगु थाय् जिं सिया, जि आना हे वाडा । आना च्वंपुं पुलिस तयसंनं जिता यागु आक्रमणया बारे छुं हे मस्यगु जुयो च्वना ।

दरभङ्गाया अस्पताले खुसी बः दुब्बाड नाखं जायो च्वंगु ई जुगुलिं जि आना वानिगु मति अपःसिनं मतः । जि उबले आना मथ्यंगु जुसा सायद गोली लागु जिगु लाहा स्यनिगु जुइ ।

गोरखपुरया अस्पताले उपचार बांला मजु । सरकारी अस्पतालय् स्टरेलाइज यायगु बांलागु ब्यवस्था नं मरु । छम्हापासां मेथाय् उपचार यायगु सल्लाह ब्यसेलिं जिपुं दरभङ्गाय् वाडागु खः ।

उब्ले गोरखपुरे जिमिगु किसान सम्मेलन जगु खः । सम्मेलने पासापिसं 'सशस्त्र संघर्ष' यायगु, मती एक्सन यायगु, बैक लुटे यायगु थजगु प्रस्ताव याड दिल । भारत सरकार व नेपाल सरकारया मनू तयसं जिमिता बांमलागु ज्या याकेगु अले वहे कारणय् जिमिता कुंकेगु मति उगु प्रस्ताव वगु जुयमः । जिमिसं उगु प्रस्तावयाता तय्यंक अस्वीकार याडा । ब्यक्ति हत्याया लाँ नं मिले मजु, डकैतीयां खाँ नं

मिले मजु । सशस्त्र संघर्षया क्वः ज्यगु खाँ प्याहाँ वानकिं उकिया लिचवतस्कं बांलाइ मखु धायगु जिमिगु ठम्याइ खः । भरु अनेक काथंया संघर्षया ज्याइवत पिब्वयगु नीतियाता जिमिसं बःबिया । पेन्हु, डान्हू तक थ्वहे विषयसं बैठके छलफल जुय धुंकातीं जिमिसं ल्ययागु लाँपुख्य वानेगु खाँ क्वःजित । गुकिं भारतं व नेपालया सरकारं प्यंगु जालय् मलाइगु व अमिसं मति तयाकाथं मजुइगु जुसेलिं अमि छुयाय् छुयाय् जल ज्वी । न्ह्याथे याड जूसां बांमलागु ज्या याक उकिया लिधंसाय् जिमिता ज्वनेगु अमिगु उद्देश्यता जिमिगु बहुमतं अस्वीकार याता । अमिगु जालय मलाय्वं अपुं भःभःन्हुलजी ।

चच्छी चच्छी बैठक जुल । गोली लाइगु सुथाय् बैठक सिधय्क फुकक पासापुं वाने धुंक जि कार्यालय वाड ग्वतुले साथं भुसुक्क न्ह्यौं वल । अकाभककां छुं मुयो वगुथे च्वंक तः सरं सःवगुलिं जि न्हयलं चाल । क्वथा जायक कुँ कुँ जक जायो

च्वन । छु जुला धायगु छुं हे सिइके मफुत । खापा पाखं वगुफसं कुँ चिइका निं जि लुखापाख्य वाने ताडाबले तुति सांके मफुत । लिपा जिं सिल लाहातय् व तुतिख्य गोली लागु जुयो च्वना । अपलं हि बःवल । जःखःया मनूत स्टोभमूला जक हाल च्वन । लिक्कसं स्वास्थ्य चौकी दःगुलिं जि आना वाडा । छुजुला ? दक न्यन । जिं थःदेड च्वाडागुलिं छुं हे मसिया दक लिसः बिया ।

स्वास्थ्य चौकी प्राथमिक उपचार जक जुल । चिकित्सकं पुर्जीख्य 'बारुदया गन्ध' (स्मेल अफ गनपाउडर) दःजक च्वयो बिल । गोलीकयकगु मुद्दा जुलकिं सरकारी अस्पतालय् वाने मःगु नियम दःगु जुयो च्वना । जिमितानं सरकारी अस्पतालय् हुँ धाल । सरकारी अस्पताल खवप्य नं थिमितक ति पाः । उब्लेतकया दुने जि देड च्वाडागु थासय् पुलिसत वाड दुवालः स्वय धुंकागु जुयो च्वना । आना पुलिस तयसं पिस्तोल व भारतय् सशस्त्र संघर्ष याड च्वंपुं नक्सलवाडीतयगु अपलं साफुत नपां साहित्य बरामद याता । पुलिसतनं छक्क जुल । शंका याड अमिसं मेपुं मनूत नं मःजुल । भी पासापिन्ता जिमिसं गना-गना ज्या छिं आना बिसे हुँ जक खबर याय् धुंगु लिं पासापुं बिसे वाने लात । पुलिसं जिता ज्वन । रिक्सायनं वड च्वाडागु इलय जिगु म्हां वस तिसियबले नाःबइथे हि बः वयो च्वन । मनूया म्हायँ उलि हि दै धायगु जिं अन्दाज हे मयाडा । जिके आगाक्षहे मरु ।

अस्पतालय् थ्यनेवं सलाइन बिल । कमजोरीखं अस्पतालय् जिता चा ला न्हिला जुल । जिता होसय् मवइगु वास नक तःगु जुयो च्वना । बिसे वानिला जक खःला प्यन्हु -डान्हू तक होसय् मवैगु वास नक अथेहे तयो तला ।

छन्हु छम्हा अस्पतालया नर्सयाके जिं न्यडा- 'थाना अस्पतालय् सुं कम्पूनिष्ट डाक्टर मरुला ?' वयकं दःजक लिसःबिल ।





## निप्यंगुगु स्वप पौ

जिं जुम्हा नर्सयाके छम्हा नपां जिता नपा लाकविय फैला ? जक न्यडा । वं जिता अथेहे ग्वाहाली याता ।

आनाया अखबारं जिता हतियार दयकिम्हा मन् हतियार दयकिगु इवःलय् गोली हानाहान जूगु, बम मुइकगु .... आदि आदि खाँ चवगु जुयो चवना ।

जिं अजगु द्वपं सही मजूगु, देड च्वडाम्हा सिता गोली कयकगु धात्येगु सत्य खाँ काडा । कम्युनिष्ट डाक्टरं सिनियर डाक्टरता धायो जिगु जिवय् लाड च्वंगु गोली लिकायो बिला । चानं न्हिनं सरकारी गुप्तचर तय्गु कडा निगरानी याड च्वंगु जुयो चवना । उब्ले नक्सलवाडी आन्दोलन तस्कं च्वन्ट्याड च्वंगु ई खः । जिपुं विसेवानिगु कुतः जक याडागु जुसा हे पुलिसं ज्वड कुनिगु अवस्था भीसं थुइका । जि बिसे वांसा गोली कयकी धायगु आदेश दःगु जुयो चवना । जिं डाक्टरता डरभङ्गाय् अस्पतालय् रिफर याड बिया दक अनुरोध याडा ।

छम्हा नर्स जिता- 'बहादुर जि व चिच्या-चिच्या पागु वास नयमते' जक गान ।

जिं छाय ? थ्व छुकि धायगु वास ? थुकिं छु याडगु ? दक न्यडा ।

वयकं धायोदिल- 'आमु न्ह्यो वडगुया वास खः । विस्व वानिजक होसय् मवडगु, तस्कं न्ह्यो वडगु वास नकतःगु खः ।'

तस्कं व वयो च्वंगु ई, रिफर जुयवं जिपुं दरभङ्गाय् वानेतांगु खाँ गुप्तचरं सिडकल, अले प्याहाँ वयो रेलय् च्वने धुडानिं गाना वनेगु जक न्यना ?

'जि पासाथाय् वानेगु' धायो आनानं फुत्केजुयो जि तप्यंक डा. अशोकानन्द मिश्र ब्वड च्वंगु अस्पतालय् वाडा अस्पतालय् दुने नाः द्रुह्वयो नाखं दुड च्वंगुलिं अस्पतालनं बन्दथे जुयो ल्वगी त व अस्पतालया मनूत नं तस्कं हे म्हवजक ल्यं दःगु खाने दः । अथे जुगुलिं आना च्वनेता जिमिता अःपुल । वयक व वयकया पासापुं मिले जुयो जिगु उपचार सुरुयात ।

वयकया जाँच्या इलय् जूगुलिं

चान्हय् -न्हिनय् न्ह्याबले स्वसां आखः वड च्वनिगु जक खाडा ।

वयकता अपः मनूतय्सं कम्युनिष्ट जक नं धाडगु । अथे छुं हे मखु । वयक ब्राम्हण परिवारयाय्म्हा जूगुलिं प्याहाँवाने ताडा धालकीं जा थ्युता तयो तःम्हा भान्छे नाःजःगु घः पिने तय् हडगु । अले सिन्हं तिक छ्वडगु । भी नं सुं मनू गनां प्याहाँ वानिगु जुलकिं अथे याडगु चलन दः । वयक धर्मखय् विश्वास दःम्हा धार्मिक स्वभावया मनू खः ।

वयक सुथाय् त्यलं 'दुर्गा कवच' नां या धार्मिक साफू ब्वड दी । उगु ह्योगु साफू मब्वंतलय् मनय् शान्ति मजु जक धायो दी । बहनी थाकय् वयक द्यो भाग्या यायां देगः चाहिल तिनि छँ वानि ।

वयकता मनूतय्सं कम्युनिष्ट जक धाड । अले सप्तरी जिल्लाय् नेपाली कांग्रेसया संस्थापक सभापति वयकया ब्वा खः । आनायायुपुं नेपाली कांग्रेसया मनूतयसं वयकता कम्युनिष्ट जक धाडगु तर अथेमखु । वयक कम्युनिष्ट पार्टीया सदस्य (दुजः) नं मखु । अले वयक अध्ययनशील मनू जूगुलिं थमनं ब्वडागु काथं छु मिले जू छ मिले मजू धायगु खाँ मर्यासिं हे धायो दी । भाजुपाजु मयासें मनय् वगु खाँ फ्याट्ट धायो हे दी । मनय् तयो तै मखु । नेसः स्वसःपाना दःगु साफू छगू चच्छीया दुने ब्वने धुंकिम्हा वयकया स्मरण शक्ति नं तस्कं बन्ला । वयकं ब्वनेधुंकगु साफूया न्ह्यागु पानां न्ह्यसः न्यसां वयकं लिसः बियो दी । अथे जूगुलीं वयकलं नेक तक स्वर्णपदक नं त्याक दिल ।

मचातबले निसें अध्ययनशील परिवारे ब्वलांम्हा जूगुलिं नं अजगु वातावरण हयफःगु जुइ । मां-बवाया नेथायंया परिवार अध्ययन संस्कृति दःगु परिवार जूगुलिं नं थथे जूगु जुई ।

कर्पिन्ता भांग लाय्गु ज्या वयकलं गुब्ले मया । थःता लगे जूगु खाँ तप्यंक हे धायो मनूस्वयो खाँ म्हाइम्हा वयकं ज्यू सा ज्यू मज्यूसा मज्यू जक सत्य खाँ ल्हाइम्हा जूगुलिं वयकया शत्रु नं अपः दःगु जुइ । विरामीपिन्ता बांलागु हे सल्लाह बियो दी ।

सुनं मखुगु खाँ ल्हातकीं त पिकायो ल्वाइम्हा वयक जः मयाइम्हा भ्हाडग मलाइम्हा जूगुलिं वयकं नपां भीगु खाँ मिले जूगु खः ।

वयकता एमाले चुनावय् थाना । गेहेन्द्र नारायण सिंह भारतं धःथे च्वनिम्हा कतामारी खः । गेहेन्द्र नारायण सिंहता चुनावय् बुकय्ता डा. मिश्रया उम्मेदवारं तस्कं ज्या याता । लिपा जिपुं वड वयककय् छि छाय् एमाले पाखं चुनावय् दाड दिया जक न्यडा बले 'जि एमाले मखु' बुकय्मःम्हा उम्मेदवारता बुकय्ता जि चुनावय् दाडगु जक लिस बियोदिल ।

चुनावया इलय् सीमापारिं भारतीय राजनीतिक दलं वयकता ग्वाहाली धायगु प्रस्ताव तला । वयकं पार्टीकय् न्यड लिसः बिय धायोदिल । मन -मोहनजिकय् न्यबले ग्वाहाली हःसां ज्यू धायोदिल । वखाँ डाक्टरसाहेवजूता चित्त बुभ्के मजुल । अले मेपिके ध्यवा फ्वड चुनाव ल्वाय्गु सल्लाह बिडपुं नेता तयगु ख्वः हे स्वयमखु जक वयकं तस्कं तंम्वयकल । अले भीसं अथे बदमासी धायगु ज्या गुब्ले हे मयाडा ।

विरामी तयगु ल्वय्या उपचार धायता वयक नपां अपलं जनताया छँ छँ वाडागु दः । गुब्ले गुब्ले डाक्टर ब्वड हयो छुं जुला धाडदक तस्कं ग्यापुसे च्वनिगु । वयकं स्वयो द्यूपुं छम्हाहे विरामीपाखं अजगु द्वपं मव । वास न्याय् मरुसा वयकं गनानं गनानं फ्वडकायो हयो जूसां वास बिडगु अले ख्वपय् अक्सिजन मरुसा थःहे यँ थेंक वाड अक्सिजनया सिलिण्डर ज्वड भ्हाडगु ।

धेवा पुलय् मफूपुं विरामी तयके ध्यवा मकसिं बरु न्ह्याथाय् नं कायो ह्य् मःसां वास नं सितिकं बिडगु वयकया स्वभावं भीता वयक नपां सतिक यंकल । अले भीनपां क्वातुगु स्वापु द दं वाना । सुयातां आपत जुल धःसा वयक हे हःने च्वड ज्या सानिगु वयकया बानी तस्कं बांला । खःगु खाँ ज्यान वानी धायो हे त्वः तिम्हा जूगुलिं गुलिनं मनू तयसं वयकता सहमया । गुकिं याड अनेक द्वपंत बिला अले विभिन्न थासय् सरुवा याड छ्वता । न्ह्याथाय् सरुवा याड

छवसां वयकलं आनाया जनताया सेवा इमान्दारीपूर्वक याड दिल ।

तःमुज्यां डा. मिश्र जुया हानेज्या यागु पाय्छी जू । गुणया त्यासा गुणं हे पुलेमः । वयकलं सदां थें जनताया सेवायाइगु आशा एवं भलोसा काया । छँ पिने जूसां थाकु मचसें फोनं हे जुसां स्वास्थ्य सम्बन्धी सल्लाह बियोदीम्हा वयक जनताया डाक्टर खः ।

वयक ख्वपय् भ्नाइबले बरोबर ब्वनेकथियंका स्वास्थ्य सम्बन्धी ज्याइवःतयो जानकारी बिइकेगु वयकलं स्वास्थ्य बारे जनता तय्ता ध्वाथुइक कानेगु याड दी ।

मेम्हा हानेज्या याम्हा ब्यक्तित्व धुबरन्त हाडा जुया कलाकारितानं स्वय गु दः । राम शेखर, कृष्ण नापित, हाडाजी पिनिगु ख्याल तस्कं बांला, नासंलिं । थःके दःगु कलां वयक पिसं जनता तय्ता न्हय्यकी । न्हूगु पुस्ताता थःके दःगु कलाकारिता स्यनेगु वयकया बचं तस्कं च्वछाय् बहःजु ।

तःमुज्याय् थी थी क्षेत्रया ब्यक्तित्वपिन्ता सःत विचःआदान-प्रदान याड वयक पिनिगु पाखं ज्ञान काय् खँगु च्वछाय् वह जू । छगू जक भाय्या खँ ल्हाड च्वंसा भीसं मेगु भाय्या ब्यक्तित्व पिनिगु खँ न्यने दैमखु ।

न्हचः पासापिसं न्यडदिल -'दाँय दे सं न्हू न्हूगु दबु त दय्क छायपी । पुलांगु दबू हे छयले मज्यूला ? पःलापुं ग्वसाखलया पासापिसं थःथःगु थाय्या सीप पिब्वयो फयां फक्व बांलाक पिब्वयता ज्या सानिगु । जनताया ग्वाहाली हे जनताया श्रम सीपं जुइगु सम्मेलने गुम्हासीं साहित्य ब्वनी, गुम्हासीं म्यें हाली, गुम्हासीं दबु दय्की, छायपी । चान्ही मद्यक दुःख सियो तःमुज्या सफल याय्ता ग्वाहाली याड द्यूपुं सकसिता सुभाय् देछाय् ।

(स्वीगुकुगु नेपाल भाषा साहित्य तःमुज्या न्हापांगु दिन असोज २३ गते नेमकिपाया नायो नारायणमान बिजुक्छें जुं वियो द्यूगु न्वचुया सार मजदुर पाखं भाय् हिला-सं.)

चिनाखँ

## मास्टर जगत सुन्दर मल्ल प्रति

न्हछेरत्त वुद्धाचार्य

परिवर्तनशील समाजया अग्रदूत  
शोषण दासता, निरडकुशता विरोधी जुया  
ऐतिहासिक नगर ख्वपया स्वाभिमानी म्ह मासावजुया नांदांम्ह  
नेपाल भाषाया तगः घिसिलागु थां मध्ये खः ।

सदियौ निसंया खिउँगु लायँ  
ज्ञानया मत च्याका न्हयोने बढेजुया च्वंम्ह  
समानताया शंखनाद याना  
राष्ट्रया लागिं जीवन अर्पण याम्हा भाषासेवी  
मास्टर जगतसुन्दर मल्ल ।

छिं स्यना थकगु ज्ञानया सुवास न्यना च्वंगु द चाकलिं  
थ्व फुलवारी, गन अज्ञानतां घेरेजुया च्वंगु प्रत्येक वस्ती  
छिगु भाषा सेवा, छिगु शिक्षासेवा  
मातृभूमिया लागिं छगू पथ प्रदर्शक खः ।

छिगु लगनशीलता । छिगुतपस्या ।  
थ्व नवयुगया आकासे छगू आदर्शया नमुना खः ।  
थःगु मां भाय्खँ सचेत शिक्षाया जःहोला  
थ्व पुण्ये भूमि ज्ञानया प्रजा प्रज्ज्वलन याम्हा गुरुख

जीवनया प्रत्येक पलाखय् अल्छी मचासँ  
थःगु अमूल्यगु जीवन भाषा व शिक्षा सेवाखय् वितेयाना  
ज्ञानया मन्दिरया उन्नति व प्रगतिया लागिं  
न्हयाबले न्हयोने बढेजुया जीवन भर समाज सेवा याना वन

थौं छिगु महान सेवा जिमिसं लुमंका च्वना  
थ्व धरती छिगु गुणगान न्हयाबलें याना च्वने  
जगतयात सुन्दर शान्तयाइगु छिगुपलाखय्  
कन्हेया भविष्य कर्णधारतः न्हयोने बढेजुया वइतिनी



# छगू छगू जुग छगू छगू सीपं जःगु जुयमः



खवप नगर प्रमुख सुनिल प्रजापति

सांस्कृतिक गुरु जुयो निःस्वार्थ रुपं ज्या साड भःपुं गुरुपिन्ता नगरपालिका पाखं सम्मान प्वंकः चवडा ।

सांस्कृतिक नगरया पहिचान म्वाक तयूता नपां पुर्खा दयूक तकगु सम्पति भीगु कला व संस्कृतिया नारा सार्थक यायूता भी सांस्कृतिक गुरुपिनिगु योगदान अपलं दः । वयकपिसं थःके दःगु सीपयाता निस्वार्थ रुपं थाकु मचःसें तःदाँ हाँ निसें अःतकनं मदिसें न्हेंगु पुस्ताता स्प्यं स्प्यं वयो चवंगु दः । त्वाल्य त्वाल्य नखाः चखाः व थी थी लसताया पूजाख्य बाजागाजा, सांस्कृतिक प्याखं त पिल्हुइ । व फुक्क वयक पिनिगु हे देन खः । अथे जुगुलिं हे अपलं विद्वान पिसं खवप दे याता नाचगानया राजधानी जक धायो वयो चवंगु खः ।

खवप नगरपालिकां शिक्षा, स्वास्थ्य, सुचुकुचु, मूर्त-अमूर्त सम्पदात म्वाक तयगुलिं बः बियो चवंगु खः । सम्पदाता ल्हवनेकाने यायूगु, मौलिक शैली दानेगुलि खवपया सकल दाजुकिजा तता केहेपिसं खवपयू जक मखु मेगु जिल्ला व राष्ट्रिय-अन्तर्राष्ट्रियतक उत्कृष्टता क्यड चवंगु दः ।

आधुनिकताया नामय परम्परागत सीप व प्रविधिता त्वःफिडकल धःसा भीगु मौलिकता ताड वानि । तःभ्वखाचा लिपा सम्पदात ल्हवनेकाने यायूगुलि थ्वहे मान्यता ज्वड खवप नपा सम्पदा म्वाकयूगुलि हचिल चवंगु खः ।

लायकु, तःमाही, दत्तात्रय थजगु विश्व सम्पदाखयूनां जायो चवंगु महत्वपूर्ण थासयू भ्या भाति हे स्प्यंहः वयके मज्यू । तर छम्हनेम्हा मनु तयगू व्यक्तिगत स्वार्थ याड सम्पदाया मापदण्ड विपरित संरचनात दयकेगु जुयो चवंगु खाने दः । युनेस्को प्रतिनिधि मण्डलं जिमिता थुजगु खाँखयू सचेत याड द्यूगु दः ।

पुलांगु नगर खवप देया फुक्कथायू सम्पदां जःगु थायू खः । थानाया छखा-छखा छँ सम्पदा खः । थुकियाता म्वाक तयगु हे सम्पदा संरक्षण खः धायगु मतिं छँ थुव तयूता ग्वाहाली नपां

उत्साहित याड चवडागु खः । भीगु थःगु पहः मंत धःसा भीगु धायगु छुं हे दै मखु ।

सापारु बले पिदांगु फुक्क सांस्कृतिक प्याखंतयेगु मुल्यांकन (ल्यःज्या) यासैं धिंधिं बल्ला याड सिरपा नं बियो वयो चवडागु खः । नखाः चखाःता हाँयपुक मर्यादित व व्यवस्थित याड यंकेगु जिमिगु मति खः । छुनं सांस्कृतिक विधा नपां उकिया इतिहासया स्वापु दै । सांस्कृतिक पक्ष तानकिं इतिहासनं तानिगु विषय लय नगरपालिका सचेत जुयो चवंगु दः ।

लोकं हवागु भैल देगः नकतिनि ल्हवने सिधला, अथेहे डगतापोहँ ल्हवनेता उपभोक्ता समिति निस्वाने धुंगु दः सा नर्सिड देगः ल्हवनेगु ज्या न्हयाके तांगु दः । तः भ्वखाचा लिपा खवप नगर पालिकां ९०गू स्वयो अप्वः सम्पदात ल्हवने धुंकगु दः ।

मौलिक स्वरुप ल्यंक, थःगु हे पहलं गुणास्तरिय, दांक-भिंक बांलाक निर्माण याड स्थानीय जनता तयूता ज्या दयूकेगु मतिं उपभोक्ता समितिपाखें ज्या सांक, स्थानीय जनताया श्रमदान, आर्थिक सहयोग नपां दःगुलिं अजगु थासयू थःगु धायगु भावना ब्वलांकगु दः । थुगु भीगु विशेषता भीसं म्वाक तयम ।

डकःमि, सिंकःमि, लोहँकःमि थजगु दक्ष जनशक्ति म्हुवः थमजु धायगु मतिं नगरपालिकां तालिम बियो चवंगु दः । छगू छगू जुग छगू छगू सीपं जःगु जुयमः धायगु मतिं नगरपालिकां ल्यासे-ल्याम्हो, मिसामस्तयूता ज्या दैगु काथया अपलं तालिमत बियो वयो चवंगु दः । न्हापा स्वयो अः चिनिया पर्यटकत अपःलं द्रहँ वयो चवंगु दः । उकिया लागिं चिनियाँ, जापानिज भायूया तालिम ब्युं ब्युं वयो चवंगु दः ।

भीगु कला व संस्कृति म्वाक तयूता कलेज व विद्यालय पाखयू ध्यान तयमःगु खाँ थुइक नपां थुकितानं व्यवसायीकरण याड यंकेफत धःसा रोजगारीया न्हँ-न्हँ अवसरत चुलाइगु जिमिगु विश्वास खः । खवपया थःगु पहिचान म्वाक तयूता भार्वाचो निसें च्याम्हासिंह तक लाँयू ल्वहँतं सियगु ज्या न्हयाक चवंगु दः । नगर दुनेया दुश्य माखा पिखा चायगु जःथें छरपस्ट जुयो चवंगुलिं विजुलीया तारत व्यवस्थित यायूगु, सम्पदा लागायू बहनी मता च्याकेगु व्यवस्था, पर्यटक पिनिगु लागिं सांस्कृतिक प्याखं क्यनेता प्रदर्शनी केन्द्र दयूकेगु ज्या हज्याड चवंगु जानकारी बियो चवडा ।

दाँय छगू बाजा धिंधिं बल्ला यायूगु घोषणा पत्र काथं थुगुसीनं छगु धिंधिं बल्ला यायूगु क्वःछिगु दः ।

सांस्कृतिक गुरुपिनिगु सम्मान (हानेज्या) सं खवप नगर प्रमुख सुनिल प्रजापतिजुया न्वचु ।

## राजनीतिक अपराधिकरण गुबले तक ?

- विवेक

राजनीति सांपुं मनु तयसं न्ह्यागु यासां ज्यू धायगु मानसिकता ज्वड ज्या साड च्वंपुं अपराधिक चरित्रया मनुत अःनाखं पिने तयो तःम्हा डा थें छटपट जुयो च्वंगु दः । न्ह्याथिन्यःगु जघन्य अपराधनं राजनीतिया ख्वपा पुयो बचे जुयो वयो च्वंपुं अपराधी मनुतय्ता अःधमाधम ज्वड कुनेगु सुरु याड हःगु दः । नेपाली जनतां थुगु ज्यायाता सकारात्मक काथं न्हिथाड वयो च्वंगु दः ।

नेपःया इतिहासय् दकले न्हःपा यौन काण्डया द्रुपं लायवं सभामुख कृष्ण बहादुर महारां राजिनामा बिला । थुलि च्वयया पदया मनु तय्ता थथे कार्वाही यागु नेपःया इतिहासय् न्यने मरु खानय् मरु । महाराता नेकपां सभामुख व संसदपदं नपां राजिनामा याय्मः धःसां वं संसदपद ल्यंक सभामुख पदं जक राजिनामा याता । अथेनं महारा प्रहरी हिरासतय् हे तयो तःगु द । महारा दोषी खःला कि मखु धायगु खाँ अदालतं निर्णय याडानिं तिनी सिय् दै । अले पार्टी व जनताया मिखाय् व दोषी खः धायगु जुय धुंकल । अःव राजनीतिया सर्गय् गुबलें हे थाहाँ वय मफैगु काथं भीरं क्व ब्वाम्हा दोहँसाँ थें जुय धुंकल ।

न्ह्यसः महाराया जक मखु अपराध याडगु प्रकृतिया खः । श्वनं हाँ तक पार्टीया मनु तयसं अपराधयासां पार्टी पाखुयो बचेयाड वयो च्वंगु खः । छगू हे काथंया अपराधीतयता योपिन्ता मुलय् तयो मय्पिन्ता पितिड राजिनामा याक वयो च्वंगु नेता तय्गु पहः जनतां खाड हे च्वंगु खः । नेकपा दुने स्वयगु खःसा महासचिव विष्णु पौडेल बालुवाटारया जग्गा काण्डे मुछ्यज्महा मनु खः । अले काय्म्हासियागु नामय् जग्गा न्याडागु खः दक सार्वजनिक रुपं स्वीकारे नं यागु दः । नक्कलीम्हा म्हवें दय्क, नक्कली जग्गा धनी पुजा दय्कपुं अपलं मनु तय्गु बयान काय् धुंकल । अले पदय् च्वड पदया धाक धक्कुं पदीय दुरुपयोग याड जग्गा थःगु नामय् लाकम्हा पौडेल अःतक महासचिव हे जुयो च्वना तिनी । नेकपां थुगु विषय खाँ छक्व चाहे पिकःगु नं मरु अले अख्तियारं बयान नं कःगु मरु अले अवैधानिक रुपं कमेयाड तःगु अकुत सम्पति छानविन याय्ता सम्पति शुद्धिकरण आयोग दः । उगु आयोग नं पौडेलया विषय नुमवासें म्हुतुई धौ फिड च्वना, छाय ?

नेकपा दुनेया श्वपुं नेम्हा महारथीपिनिगु घटना स्वयबले महाराया विपक्षय् पार्टी छधिजुयो हःजगु खःसा पौडेलता बचेयाय्ता

पार्टी छधिजुयो हःजगु, सां जगु सिय दः । नेकपा (माओवादी व नेकपा एमाले नेगु पार्टी छधि ज्यू नेकपा दय्कसां दुनुगलं निसें छप्पा छधि जुय मफः । नेगु अलग-अलग अफिस न्ह्याकच्वंगु सांसदपिके काडगु 'लेभि' नपां फरक फरक याड कायो वयो च्वंगु ज्याखं पिनं स्वयबले छप्पा छधि अनुमान याड च्वंगु दः । नेकपा दुनेया पूर्व एमाले व पूर्व माओवादी दशवीया द्वन्दं सिकार ज्महा महाराजक खः धायो च्वंगु दः ।

बहुदलीय ब्यवस्था पुनःस्थापना लिपा अपराधीत सुचुकय्गु सुरक्षित थाय् शासन सत्ताय वानिपुं पार्टीत जुयो च्वंगु दः । तःत हांगु जघन्य अपराध याडपुं मनुत एमाले, नेकां व माओवादीया पार्टी दुजः जुयो खुल्ला रुपं चाहिल च्वंगुलिं जनतात तंम्वय्क च्वंगु खः । राजनीतिता अपराधिकरण याय्गु व अपराधता राजनीतिकरण याय्गु प्रवृत्तियाता जनस्तरं चर्को विरोध याड च्वंसां सत्ताधारी दलया मनुत न्ह्यपतय् चिकं तयो मतः छुड च्वना ।

पुलिसं 'मोष्ट वान्टेड' नां पिकायो माल च्वंम्हा कुमार घैटे, दिनेश अधिकारी 'चरी' इन काउन्टरे स्याय धुनेवं संसदे एमाले व नेकांया सांसदपिसं थःथःपुं भिंम्हा व इमान्दारम्हा कार्यकर्ता स्याड बिला धायो संसद अवरुद्ध यागु थौं थें हे ताजा जुयो च्वंगु खाँ खः । अःनं उगु पार्टी दुने 'घैटे' व 'चरी' प्रवृत्तिया मनुत यक्व हे सुचुक च्वंगु दै तिनि । अमिता छम्हा-छम्हा सिता ममाल कार्वाही याय् मफुतलय् सरकारं जनविश्वास त्याके फैमखु ।

राजनीति धायगु जनताया सेवा याय्गु जुयमःगु छुं दाँ न्ह्यो निसें सत्ताय वानिपुं नेता तयसं राजनीति ब्यापार काथं छ्यला । न्ह्याथेयाड जूसां चुनाबय् त्याकेगु, त्याके धुंक मन्त्री जुयमःगु अले छुं दाँ मन्त्री जुयवं न्ह्यगु पुस्ताता गाक सम्पति मुनेगु व थः नातागोतातय्ता भन्सार मालपोत थजगु अःपुक घुस नय् दैगु थासय् नियुक्ति याड छ्वय्गु ज्या याता । थुकिं बहुदलीय ब्यवस्था जक मखु गणतन्त्रयाय्गुहे बदनाम जुल । अपराधी तय्ता पाखुयो छ्यल हे जक चुनाव त्याके फैगु मानसिकतां सत्ताय वानिपिनिगु मति विकास यात । बहे मानसिकतां ज्या सान । गुकिया कारणं मेयर छम्हा त्याकेता करोडौ धेबा खर्च यागु न्हँ बाखंत भीसं न्यड च्वडा ।

सांसद, प्रमुख थजगु पदय् जनताया विश्वासया मतं त्याक





वानेमःगु खः । अःधेबा हवल, गुण्डागर्दीयाड तस्कर व ठेकेदारया ग्वाहाली जक चव्य चव्या पदय् थ्यनिगु अवस्था जुल । छायाधःसा धेबा हवल्य् मफुपुं अःचुनावय् त्याके फँगु सम्भावना म्हव जुजुं वाड च्वंगु दः । थुकिया बल्लागु छगू उदाहरण आप्ताव आलमता काय् फः ।

आलम रौटहटं त्याक वम्हा निर्वाचित सांसद खः । वयकं २०६४ सालया निर्वाचने बुथ कब्जा याय्ता भारतं नपां मनूत ह्यो 'बम' दय्के बिला । बम दय्केगु इवल्य् आना हे बम मुयो वयो घःप (घाइटे) जूपुं व सीपुं मनु तय्ता भत्ताय् क्वफ्वाड म्वाः म्वाकं छवय्क छ्वता । अथे म्वा म्वाकं उड छ्वगु प्रमाण सत्ता व शक्तिया भरय् भत्ताय् क्वफ्वाड नष्ट याता । उकिं लिपा आलम पटकपटक सांसद, मन्त्री जुला । वाता छुं हे कार्वाही मजु । दजैनीं मनूतय्ता म्वाः म्वाकं उड छ्वइम्हा मनु पदय् थ्यनेवं पीडित परिवारत ग्याइगु हे जुल । ई फुक्कसिया पालंपः वइ धाय्थे अः वहेमनु प्रहरीं पक्राउ याड कुड तःगु दः । छानविन सुरु याड च्वंगु दः । पीडित परिवारपुं अझ हे ग्याड च्वंगु दः । छानविन सुरु याड च्वंगु दः । वाता त्वःतल धःसा पीडित परिवार तय्ता स्याइ धाय्गु पीडितया सःप्रति सरकार संवेदनशील जुयमः । जनताया दवावया सःन्यड शेर बहादुर देउवां आलमता बचे याय्ता नुवागु खाँ तुरुन्त जिं नं लिताकायो छानबिनय् ग्वाहाली याय्, धाय्माल । पीडित जनता व न्यायप्रेमी जनतां सः तयो च्वंगु दः । न्हापास्वयो अःयाय्पुं जनतात सचेत जुजुं वयो च्वंगुया छगू प्रमाण थ्वनं खः ।

गणतन्त्रे दुई तिहाइ सरकारं जन विश्वास त्याकेगु खःसा पार्टीया रङ्ग व नेताया ख्वःस्वयो मखु सुनं गजगु गल्ती याता वहे काथंया कार्वाही प्रकृया न्ह्याके मः । महारा, आलम थजपुं अपलं उच्च पदस्थ ब्यक्तित माल स्वःसा तःतः हांगु पार्टी दुने सुचक च्वड च्वंगु अःनं लुइके फँ तिनी , अपराध याइपुं मनूत सुरक्षित काथं सुचुकय्गु थाय् पार्टी मखु धाय्गु जक सन्देश बियफत धःसा दर्जनौं आलमत नेकपा व नेकां पार्टी त्वः त प्याहाँ वई ।

वाइडबडी काण्डे टुपलाड च्वम्हा रबिन्द्र अधिकारीता प्रधानमन्त्री ओलिं निर्दोषम्हा जक धायो संसदीय समितिं ४ अर्ब ३५ करोड भ्रष्टाचार ठहर यागु काण्ड हे सुतुपुतु याड छ्वगु दः । पदीय शक्तिख्य् बःकायो सुं नं अपराधी त यता पाखुयो अपराधं बचे याय् मज्यु । जनताया थ्वहे इच्छा खः । गणतन्त्रया धात्थेगु अर्थ नं थ्व हे खः ।

चिनाखँ

## चाना हःगु भुतुमालि नपां

- प तीर्थ राम शास्त्री

हे भुतुमालि । शिव । शिव ॥ थ्व गथे जुल ?  
छाय् छंत सुनां थौ चफुना हल,  
केवल छपु हे सुत्रयागु भरय  
गुलि समाज थौ च्वनाच्वन खंला?  
छ हे जक छाय् उलि सूत्रयागु भरय  
अटल जुयां थौ च्वने मफुत ॥हे ॥

या त सुनानं छंगु चरित्र हे  
मती न मल्वया ब्वयका हलः  
या त सुनानं छंत संलिसे  
ल्वाय् मफुम्हा धका पितिना हल ॥हे ॥  
च्व थ्यं बलय् ला छंगु सुनानं  
ख्वाः जक स्वयत हे मालेमाःथे च्वं  
फसया अधीनय् थः च्वनेमाःसां  
जि थें सुंमदु धका छ च्व थ्यं ॥हे ॥

न्ह्यो ज्याय्त् नापं थ्याका थ्याका पंसां  
का नापं चफुना तया थकी थें च्वं,  
छंगु बेग व फूर्ति स्वया हे  
सकस्यानं छंत पत्याःयाःथें च्वं ॥हे ॥  
तर थौं छंके शक्ति मगात, या-  
शक्तिया छं उपयोग हे मसल,  
अथवा गर्ब शक्ति त्वपुया, तल  
छु जुया थौं छं थथे जुइके माल ? ॥हे ॥

छं स्वय् छ हे जक बल्ला थें च्वं  
छ हे जक जगतय् त्याके फूम्ह थें च्वं  
थुलि हे मति अभिमान कया थौं  
थमनं थः तुं स्यना वने माल ॥हे ॥  
छंगु ज्याःखः केवल थः च्वथ्यना  
थमनं सकस्यात उन्नति स्यनेगु  
थःथें सकस्यात नं च्वय् थकया  
विश्वय् थः अमर जुया वनेगु ॥हे ॥

थुगु विचः भति मती तया छं  
थःच्वथ्यं बलय् च्वने फुगु जूसा  
ब्याकस्यानं थथे लाय्लाय् बुइका  
कतःपिसं बुका च्वने मालि ला छ ॥हे ॥

ब्याहाँ चिनाखँ मुना पाखं, वि.सं. २०११

## शंखधर साख्वा: व नेपाल संवत

❖ प्रा.डा. पुरुषोत्तमलोचन श्रेष्ठ

नेप: दे अपलं संस्कृति, भाय् व जातजातिया जक मखु अपलं सम्बतत द:गु दे नं ख: । इतिहासया कालप्रवाहनिसें अ:तक मदिक्वक थी थी नामं न्ह्याड वयो च्वंगु संवतत थुकिया दसु ख: । उकि मध्ये भीगु हे मौलिक संवत नेपाल संवत ख: । थुगु संवत निस्वाड द्यूम्हा प्रवर्तक शंखधर साख्वाजु ख: । संवत न्ह्याकिपुं राजगद्दीचवड राज्य सत्ता न्ह्याकिपुं शक्तिशाली जुजुपुं जक मखु सकल जनया मन त्याक, जनताया नुगल्य् बासं चवने फ:म्हा जनताया तस्कं योम्हा छम्हा साधारण मामुलिम्हा मनू नं याय् फ:गु जुयो चवना । थुकिया तस्कं क्वातगु दसु शंखधर साख्वाजु व वयकलं न्ह्याकगु नेपाल संवत ख: ।

शंखधर साख्वा ऐतिहासिक पात्र ख: । नेप:दे न्ह्याकातं स्वसां यक्व खाँख्य् त:मि धाय्गु बयं । नेप: दुने अनेक न्यँ कँ बाखं (जनश्रुति) त द: । टुलंदाँ हाँ निसें बाज्या पिसं छ्यपिन्ता काँ कां समाज्य् ल्यंबुयो च्वंगु लोक श्रुति लोकबाखं, लोकम्यँत लोकसाहित्यकाथं अ:तक नं लोकं पुलां भ: मप्यूसें क्य् च्याड वयो चवना, मानौं थव म्हेगया बासी मखु थौया न्हूगु ख: । व फुक्क भीगु मौखिक इतिहासया सबुद प्रमाण ख: । व अथें छुं हे खाँ मदय्क बुयो वगु नं मखु । दे व जनताया नुगल्य् गुळ्ने हुयो मवानीकाथं ल्यंक तय् फय्क परिवर्तनकारी घटनां पिज्व:गु ख:। पत्य:हे याय् थाकुगु भीगु समाज्य् म्वाड च्वंगु थजगु न्यँ कँ बाखं दुने धात्थें ख:गु खाँ नं लुकुं बिड च्वंगु दै । अजगु अंशयाता कुलबियबले, इतिहासया दापुं दाड स्वयबले यक्व हे सत्यया सिमा चुली जायो व: । उकिं अजगु जनश्रुति



इतिहास ख:, विज्ञान ख: अले सत्य ख: । शंखधर साख्वाया बारे धायो वयो च्वंगु जनश्रुतिनं थुकिया अपवाद मखु । उब्लेया ऐतिहासिक व प्रमाणया लिधंसाय् जक माल, इतिहास स्वय्गु, च्वय्गु स्वत ध:सा इतिहास आना हे सिड वानि । तड वानी । बुद्ध काल व किरातकालया उब्लेया समकालीन प्रमाण लुइके थाकु । अझ अप्राप्य ख: । अले परवर्तीकालया प्राचीन साहित्यिक अले अभिलेखीय प्रमाणत नपां मिलेजगु तथ्यं व गौरवमय स्वर्णिम कालखण्डत राष्ट्रिय इतिहासया धरोहर जुयो भीगु ह:ने धस्वाड दाँ वइ । थवहे इतिहास ख: । शंखधरजूया खाँ नं राष्ट्रिय इतिहासया थजगु हे छगू अंश ख: ।

गुगु इलय् शंखधर साख्वाजुं नेपाल संवत निस्वाना उगु ई समकालीन प्रमाणया पलाख्वायँ लुइकेता मुशिकलगु नाजुक कालखण्ड ख: । अथे जुगुलिं इतिहासकारपिसं अभिलेखीय प्रमाणत तस्कं हे म्हुव: जक द:गु पूर्व मध्यकालया न्हापांगु ई याता अन्धकार युग (ख्यंगु जुगु) काथं

डाल वयो च्वंगु ख: । थुकिता नां छुक वगु ख: । लिच्छवीपुं नेप: या राजनौतिक सर्गं गुळ्ने लुकुबिता, अले उकिलिपा छु वंशया शासन वला ? सुनं छु याता, छुजुला, छुकाथंया ह्युपा वला जक निर्धक्क धाय्ता थाकुगुया हुनीनं थवहे ख: । विक्रम संवतया ९३७ चले जूबले नेपाल संवत न्ह्यात । नेपाल संवत न्ह्याय धुंसेली गोर्खाली तय्सं वि.सं. १८२६ सय् खवप दे नं त्याक स्वनिग:लय अमिसं पूर्ण आधिपत्य याय् न्ह्यौं तकया ई याता भीसं इतिहास बवने अ:पुकेया लागिं मध्यकाल जक धायो वयो च्वडा । थथे इतिहास बवनेगु छगू महत्वपूर्ण आयामकाथं शंखधर साख्वाजुं छ्य:गु नेपाल संवत न्ह्याकाथं स्वसां मू खाँ काथं ह:ने दाँवगु द: । थुकिता आधार कायबले शंखधर साख्वाजुं नेपाल संवत प्रचलने ह:गु ख: धाय्गु खाँ पुष्टि याय्गु अपलं ऐतिहासिक स्रोत सामग्रीत द: । वहे दसी प्रमाणा ज्व:लाक स्वयो अध्ययन याय्बले थव खाँया पुष्टि जुइ । अभिलेखीय प्रमाणकाथं खवप जैला त्व:या फल्चाय् च्वंगु ने.सं. ८२७ या जुजु भूपतिन्द्र मल्लया पालाया शिलालेख (लोहँपौ) तस्कं महत्वपूर्ण व स्यल्लागु प्रमाण काथं काय् फ: । उगु लोहँ पौया स्वंगू व प्यंगू ध्व:लय् 'अथ नेपाल भाषा शंखा संवत ८२७.....' धाय्गु उल्लेखया से लोहँ पौ कियो त:गु द: । शंखधरनिस्वांगु संवत जूगुलिं 'शंखा संवत' दक न्हिथाड त:गु स्यल्लागु दसु थुकिं पिब्वइ । नेवतय्गु लोकजीवने नेपालसंवत शंखधर कृत संवत काथं छ्यल वयो च्वंगु थव छगू ज्व: मरुगु नमूनाया लोहँ पौ ख: । भूजिंम्व:लिपिं चवयो त:गु गोपाल





## निप्यांगुगु स्वप पौ

राज वंशावली नेपःया प्राचीन वंशावली खः । अथेहे नेवारी लिपिं चवयो तःगु वंशावली केशर पुस्तकालय दःगु संक्षिप्त गोपाल वंशावली खः । परवर्तीकालय् खय् (नेपाली) भाषं चवयो तःगु भाषा वंशावली त आधुनिक वंशावली खः ।

राधवदेव (ने.सं. १-६३) मध्यकालया न्हापांम्हा शासक खः । अपलं इतिहासकारपिसं नेपाल संवत राधवदेवं न्ह्याकगु धाय्गु खाँ चवयो तःगु नं खाने दः श्व छगू मनय् लूथें भ्रम मानसिकतां जाय्क चवंगु जक खः । धात्थेंगु खाँयां मेगु हे दः । नेपाल संवत न्ह्याकगुजक राधवदेवया पालाय् जूगु खः । थुकि शंका यायमःगु थाय् गनां हे मरु । सत्य खाँ छुले धःसा वयक राधवदेवं मखुसैं शंखधरं नेपाल संवत निस्वाड न्ह्याकगु खः । तप्यं, बाङ्गोयक न्ह्याकातं धःसां परम्परागत इतिहासकालनिसें पूर्व मध्यकालीन नेपःया इतिहासया महत्वपूर्ण घटनाया बारे भीता गोपाल राज वंशावलीं क्वातुक धायो चवंगु दः । अले नेपाल संवतया बारे धःसा थुगु वंशावली नुवागु खानेमरु । राधवदेवं नेपाल संवत न्ह्याकगु खःसा अजगु महत्वपूर्ण घटनाया चर्चा गोपाल राजवंशावलीखय् चवयगु अवश्यनं त्वः फिड्की मखु । उकिं नेपाल सम्वत राधव देवं निस्वाड न्ह्याकगु मखु धाय्गु खाँ क्यं । गोपालवंशावलीया चवमि जुजु जयस्थिति मल्लया पालय् तस्कं प्रभावशाली नपां उच्च वर्गया ब्यक्तिकाथं सिय् दः । अले भीम्हा शंखधर शुद्र खः धाय्गु भाषा वंशावलीं सिय् दः । राष्ट्र अले जनताता जुगं-जुगतक प्रभाव लाकेफःगु छगू-न्हूगु संवतया निस्वानामि छम्हा शासक मखुसैं समाजया शुद्रजनं यागु ज्यायाता सायद उब्बेया वर्णाश्रम ब्यवस्थां हाँगनिसेंहे प्रश्रय दःगु कट्टर हिन्दू समाजयाता पचे मजुल जुइ । थथे गोपाल राजवंशावलीखय्

शंखधर व नेपाल संवतया बारे छुं हे खाँ न्हिँ मथांगुलि गोपाल राजवंशावलीया चवमिं शंखधर व वयकलं छ्यःगु नेपाल संवतयाता महितां हे मचवयगु ज्या यागु खः धाय्गु खाँ सिय् दः ।

ख्वप जैला त्वालय् चवंगु फल्चाय् भूपतिन्द्र मल्लया पालाय् तःगु 'शंखासंवत' उत्कीर्ण ने.सं ८२७ या लोहें पौ अय्

राधवदेवया राज्यकालसं नेपाल संवत छ्यःगु खः धाय्गु खाँ संक्षिप्त गोपाल वंशावलिखय् चवयो तःगु क्वय्या खाँ खं पुष्टिया 'राजा राधवदेव, वर्ष ६३ मास ६ ॥ 'श्री पशुपति भट्टारके, संवत्सर प्रवृत्तिःकृता ॥' (जुजु राधदेवं ६३ दा व डाला राज्ययाता । श्री पशुपति भट्टारके संवत प्रवर्तन यागु खः ।)

उगु प्रसङ्गे संक्षिप्त राजवंशावलीखय् पशुपतिनाथया सम्मानस प्रचलने दःगु नेपाल संवत खः धाय्गु निश्चित जु । अले थाना लुमांके बल्हःगु खाँ छुले धः सा उगु संवत राधवदेवया राज्यकाले चलेज्गु खाँजक सिय् दः । अले सुनं चलेयाता धाय्गु सियमरु । यदि उगु संवत राधवदेवं चलेयागु खःसा थाना -'श्री पशुपति भट्टारके संवत्सर प्रवृत्तिःकृता' या हःने अथे धाय्गु 'राजा राधदेव, वर्ष ६३ मास ६ ॥ लिपा 'तेन'(वयकं) जक चवयो तःगु जूसा राधवदेव हे नेपाल संवत चलेयागु खः धाय्गु स्पष्ट जुइगु खः । थथेयाड गोपाल वंशावलीखय् थें थुगु संक्षिप्त गोपाल वंशावलि खय् नं प्रवर्तकया नां न्हियाड तःगु मरु सायद शंखधर शुद्र जूगुलि हे खैः । थुकाथं स्वयबले नं प्रकारान्ते पशुपति नाथया सम्माने प्रचलने हःगु उगु न्हूगु संवतया छ्यलामि ( प्रवर्तक) शंखधर हे खः धाय्गु सिय् दः । शंखधर पशुपतिनाथया सम्माने थुगु संवत प्रचलने हःगु खः । गगु परवर्ती कालय् नेपाल संवतकाथं लोकं ह्वाड प्रख्यात जुजुं

वला । श्वहे खाँ थुकियाता न्ह्याकगु इलय् निसैं थौं तक मौखिक इतिहासकाथं काँ काँ वयो चवंगु दः ।

शंखधर साख्वां नेपाल संवत प्रचलने हःगु मौखिक इतिहासया सियदःम्ह साक्षी काथं परावर्तीकालय् चवयो तःगु 'भाषा वंशावलीत' खः । गुकि थथे चवयो तःगु दः ।

राजा श्री राधवदेव भोग वर्ष ६३ ... अन्तमा उद्धार भै गयो' राजा श्री राधवदेव भोगवर्ष ६३ यिन राजाले नीतिले प्रजाकन पालन गरिरज्याका थिया । यिन राजाका पालामा भक्तपुर ग्राममा एक सामुद्री शास्त्र जान्या थिया र सुवर्णआकर्षणका योग वार साइत ठहराई आफैले जान्याको शास्त्रप्रमाण स्थानसमेत जानी थोरै मानिसहरूकन गुप्तसंग विष्णुमतीको र भद्रमतीको संगम लखुतीर्षमा जाई बालुवा उठाई बोकी सरासर आऊ भनी पठायो । ती भरियाहरूले ती जान्या जनले अन्हाई पठायोबमोजिम बालुवा बोकी आउँदा वेला बाटाया कोही एक चतुर मानिस कान्तिपुर सहर हजार घर नपुग्दा अधिका कान्तिपुरवासी साख्वा नाम गन्याको शुद्र जातले भक्तग्रामवासी भरियाहरू विष्णुमतीसम्म आई बालुवा बोकी भक्तग्राम लैजान किन लिन आया, यसमा केही कारण निश्चय होला, भनी ठहराई भरियाहरूकन बहुते सन्मान गरी बुभाई घरमा लगी ती भरियाहरूकन तृप्त गरी खुवाई मलाई पनि बालुवा चाहिन्या थियो । भरियाविना ल्याउन सक्काको छैन । तसर्थ यस बालुवा मेरा घरमा खन्याई फेरी विष्णुमती जाई बालुवा बोकी लैजाऊ भनी ज्यालासमेत दी अनेक तरहसंग बुभाउँदा ती विवेक नभयाका भरियाहरूले वढिया भन्यौ क्या होला भनी बालुवा साख्वाका घरमा खन्याई फेरि विष्णुमती जाई बालुवा उठाई बोकी



## निप्यांगुगु स्वप पौ

भक्तग्राम लग्या ।

पत्यायाय् हे थाकुगु पारां भाषा वंशावली नुवागु खाँ गम्भीर अले विश्वसनीय दः । वंशावली चवयो तःकाथंया उगु बाखंखय् सत्यया छुं छुं खाँ नं दुथ्याड च्वंगु दः । संक्षिप्त गोपाल राज वंशावली व भाषा वंशावली छ्वा म्हुतुं नेपाल संवतया प्रवर्तन ६३ दा राज्य याम्हा जुजु राधवदेवया पालाय् निस्वांगु खाँयाता स्वीकारे यागु खाने दः । संक्षिप्त गोपाल वंशावलीखय् नेपाल संवत निस्वांम्हा मनूया नां सुचुक भाषा वंशावलीखय् तप्येक हे शुद्र जातया साख्वानं नेपाल संवत निस्वांगु खाँ न्हिथाड तःगु खः । अथेहे भाषा वंशावलीखय् 'भक्तपुर ग्राममा एक सामुद्री शास्त्र जान्थाथिया र सुवर्ण आकर्षणका योग बार साइत ठहराइ...' (ख्वपे देशे छम्हासामुद्री शास्त्र सःम्हा मनू दःगु जुल वं सुवर्ण आकर्षणया योग बार साइत स्वयो .....) धाय्गु खाँ उल्लेख दः । अले उम्हा महान विशेषज्ञ ज्योतिषया नां धःसा चवयो तःगु मरु । ख्वपया जोशीजुपिसं च्यादा-हिदा हाँ 'तेखाचो जोशी वंशावली' पिथांगु दः । उगु वंशावली काथं अथे सुवर्ण आकर्षणया योग वार साइत जुरेयाय् फःम्हा विलक्षण प्रतिभा दःम्हा विज्ञ शास्त्री ज्योतिष सिद्धिवन्त जोशी जु खः धाय्गु न्हूगु खाँ पिब्वःगु दः । थ्व तस्कं महत्वपूर्ण खाँ खः । ख्वप देया परम्परागत २४ गू त्वः मध्ये छगू त्व तेखाचो त्वः नं खः । थाना अपलं जोशी (जूसी) तः बसोबास याड वयो च्वंगु दः । वयकपसिं थःता तकनं सिद्धिवन्त जूसीया वंशज काथं धायो वयो च्वंगु दः ।

प्रसङ्ग, खुसीया फि छगू साइतय् लिकाल धःसा लुँ जुइगु खाँ न्हि थाड तःगु दः । थ्व खाँ तस्कं गम्भीर अले लाक्षणिक (मनं धवाथुइक स्वयमःगु) खः । तप्येक स्वयाबले थ्व खाँ पत्या याय्थाकु । छा्यधःसा



फि लुँ जुइमखु । अले थ्व हे खाँ याता भतिचा हिइक स्वयगु खःसा प्रतीक काथं थुइक काय्गु खःसा फि लुँ जुइमखु अले फिखय् लुँ दैगु खाँ धःसा पत्या मयासिं मगा । खुसी फि दै, फिपुखय् लुँ चुं दै । अथे याड लुँ लुइकिगु संस्कृति व अजगु बाखं त यक्व यक्व दाँ न्ह्योनिसें त्वःमफिइक धाधां न्ह्याड वयो च्वंगु खाँखं थुगु बाखां ज्वःला । संसारया गुलिनं देशे खुसी फि खय् लुँ माल लुइक थःगु जीवन निर्वाह याड च्वंपुं अपलं मनूत दः । नपां अत्याधुनिक प्रविधिं यूरोप अमेरिका थजगु अति विकसित देशे थजगु ज्या अजनं याड च्वंगु दःनि । उकिंयाड उगु देत अफन समृद्ध जुयो च्वंगु दः । वंशावलीया उगु बाखं न्यनेबलेयां नेपःदे दुने थजगु संस्कृति उब्ले हे अपलं हज्यागु खाने दः, धाय्गु खाँ सिय् दः । नपां थौं तकनं पुलांगु सीप काथं परम्परागत प्रविधिं खुसी च्वड फिखय् लुँक्वचा माल जिविका न्ह्याक वयो च्वंपु भ्नीगु देया नेपः मि पिन्तानं थुगु प्रसङ्गे त्वःफिइके जिइमखु । सुनकोसीखुसीया नांनं थथे याड हे जूगु खः । अः तकनं आना लुँ मालिपुं मनूत ल्यं दःनि । ख्वप देया दथ्वीलाक गोमारी त्वः नं दः । थ्व थासय् उत्तरं दक्षिण पाखे नं वयो च्वंगु खुसी ( भोर तिला) अः तःपुयो बिल । ४० दा

हाँतक उगु खुसीचा काथं हे न्ह्याक च्वंगु खः । न्हापा उगु खुसीया नां सुनमति नामं प्रसिद्ध जू । स्थानीय ब्रह्मपाका पिनिगु काथं उगु खुसी लुँ चुइक हइगु दक लुँ मालिपुं अपलं दः । (गुरुजुपुं आना दःगुलिं अमिसं वागु धूखय् लुँ दःगु अले भिसिंदोया धन चुइक हइगु धाय्गु धापु दःगु खाँ श्री कृष्ण किसी व हरिकृष्ण दनेगुलुजु पिसं कड दयूगु खाँ थाना उल्लेख याडा -सं) उकिं खुसीया फि लुँ जुइगु खाँ थथे याड डाल कायमाली धाय्गु थुइकेमालि ।

शंखधरं लुँ काल । मेगु अर्थ स्वयबले शंखधरजुं गथेगथे याडसां यक्व हे धन लुइकल वा थःगु लाहातय लाकल । उगु होचां वगु धनयाता प्वःचां मछ्वसें लोकया हित जुइगु ज्याखय् छ्यल । वयकलं फुक्क जनताया ऋण पुलबिल । ऋणं क्व त्यय्क च्यो/भ्वातिं जुयो नेपःमि (स्वनिगःया) पिनिगु ऋण मुक्तयाड स्वतन्त्रयाड बिल । उकिं थुगु ज्या चानचुने मखु । तहांगु अले महान ज्या खः । गुकिया प्रभाव जुगौं जुगतक म्वाड च्वंगु दः लुमांकां लुमांके मफय्क । उब्ले हे वयकं सकल जनताया मन त्याक विश्वास काय् धुंकागु खः । गुम्हा मनूयाके जनशक्ति दै राजाजक मखु द्यो नं वया दखय्हे लिइ । अले वहे त्याइ । भ्नीम्हा शंखधर नं थथेयाड हे फुक्क सिया मन त्याक अथे हे लोकया मन त्याक च्वंगु खः । उकिं उगु ज्या लुमांकाय्हे मफैगु अविस्मरणीय, ऐतिहासिक ज्यायाता म्वाक तय्ता वयकं पशुपतिनाथया सम्माने न्हूगु संवत प्रचलनय् ह्य् फःगु खः । पशुपतिनाथ देगःया हःने दक्षिणपाखे उत्तरा भिमुख अन्दाजी साढे दुई फिट ति जःगु छगू शिलामूर्ति दः । वंशावली क्यड तःगु थुगु शिलामूर्ति वहे साख्वा शंखधरयाय्गु खः । थुगु मूर्तिखय् वयक बेलामतिछयाड फेतुड च्वंगु दः । वयकलं शंख नेपालाहातिं ज्वड



## निप्यांगुगु स्वप पौ

गवः छाती तक तयो तःगु दः । शंख ज्वड च्वंम्हा जूगुलिं वयक शंखधर हे धाय्ता थाकु मजु । प्रभावशाली ब्यक्तित्व काथं पिब्वयो तःगु उगु मूर्तिया ख्वः सौम्य व शालीन खाने दः । सुयागु महितां, नियतिं छुं (कालखण्डे) इलय् छुं छुं कारणं वयागु जव पाखेया वः (भाग) पालतःगु बांलाक हे सिय दः । उगु मूर्तिया देवःपाखे भतिचा जःगु छुं छुं स्वथाड तःगु थजगु छपा म्हिचा क्वखायो तःगु दः । उगु म्हिचा क्वखायो तःगु स्वयबले मानौ त्वतयहे मज्यगु महत्वपूर्ण सामान त उकि दःगु थें भीता मनय् वांक विड । धात्थें धाय्गु खःसा उगु म्हिचा भीता दुग्यंगु अर्थ अले मथुइकसिं मगागु ज्ञान उकि दुने दःगु खौ पुस्तौ पुस्ता निसें अथे धाय्गु मूर्ति निस्वांसां निसें धायो वयो च्वंगु मति वानि । शंखधरं ऋण पुल ब्यसेलिं साहुकय् लिता कःगु तमसुक खुड स्वथानेता उगु तःपा म्हिचा क्वखायो तःगु खः नपां वहे क्वखायो तःगु म्हिचा उकिया प्रतिक खः दक लोकं धायो वगु जनश्रुति अनं न्यने दःनि । लिच्छवी कालय् मूर्ति दय्केता छ्यलिगु न्याकी ल्वहें (कडा प्रस्तर) नपां थुगु ल्वहें ज्वः ला । थुगु मूर्तिया छुं छुं थासय् लिच्छवीकालया मूर्तिखय् थें प्रस्तरलेपनया अंश (ल्वहेंतय् पाइगु छताजि चुलुइगु व थिइगु ब्वः) नं दः । थुगु शंखधरया मूर्तिया न्हय्पने कुण्डल तियो तःगु सा वयकया साँ च्वय् पाखय् सापप्याड तःगु दः । थुगु मूर्तिया छाय्पा (अलंकरण) नं उलि अप्वःमजु, सामान्य हे दः । उगु मूर्तिखय् शंखधरया प्वा भतिचा प्याहाँ वगु खाने दः । थथे थुगु मूर्तिसं खाने दःगु विशेषतात स्वयबले भीसं थुकिता विक्रमया दशौं शताब्दीया चरणपाखे तय् फैं । थथे थुगु मूर्तिनपां स्वापु दःगु जनश्रुति नपां वंशावली- विवरण वहे नपां ज्वः लागु मू- मू विशेषतात थुगु मूर्तिखय् दःगुलिं उगु

मूर्ति वहे नेपाल संवतया प्रवर्तक शंखधर साख्वा जु हे खः धाय्गु खौ प्रष्ट या । थुलि खौ ब्वय् धुसेलिं शंखधर साख्वाजु नेपाल संवत निस्वांम्हा मनू खः धाय्गु समकालीन दसी प्रमाण व पुरातात्विक साक्षिकाथं थुगु मुर्ति भीगु हःने धस्वाड च्वंगु दः ।

ईस्वीया च्यागूगु शताब्दीनिसें हिंयगूगु शताब्दीतकया युग सिद्धतान्त्रिक तय्गु युग खः । उगु युगय् सिद्धजुयगु 'सिद्धयाइ' नपां अदभूत तान्त्रिक - मान्त्रिक ज्या इवःसं जनताया हःने अपुं तस्कं लोकं ह्वापुं मनू काथं म्हासिइक वयो च्वंगु खः । सिद्धतान्त्रिक परम्पराखय् ब्रम्ह व देवत्वया अंश मनूयाय्के दूबिइगु मान्यता ततं वयो च्वंगु खः । वहे मान्यताकाथं म्हाय् थो थो तान्त्रिक छयलेगु काथं च्यागूगु शताब्दी निसें स्वनिगः दुनेया नेवः तय्सं म्हापुजा ( आत्मापूजा/शरीर पूजा) याय्गु चलन त्वः मफिइक याड तँ वयो च्वंगु दःनि । कार्तिक शुक्ल प्रतिपदाया दिनसं व न्हूँ दँया न्हापांगु दिनसं म्हापूजा याय्गु चलन अजनं ल्यं दःनि । थुगु हे दिनसं नेपाल सम्वत नं हिली । शंखधर साख्वाजुया नितिं न्हूगु संवत छयलेगु थ्वथें भिंगु दिन मेगु छु दै ?

वर्णश्रमं वर्गता संकेत याइ, पहः याइ, पेशा जात क्यनि । जातं कर्म (ज्या) क्यनि । ज्यां (कर्म) चरित्र क्यनि । जात मखु कर्म (ज्या) हे तःधां जुइ, थ्वहे मुख्य जुइ । थमनं याडागु भिं ज्यायाता समाज अले राष्ट्रयनिधि) काथं हाड तै । थजगु ज्याया ज्वः मरुगु दसु व डाले बहम्हा प्रेरणायो श्रोत शंखधर साख्वा खः । अः वयकयाता नेपःया राष्ट्रिय विभूति काथं सम्मानयाड डाल वयो च्वडा ।

मूलस्रोत

- शंखधर साख्वा व नेपाल संवतबारे चलेजुगु न्यकँबाखं (जनश्रुति) मौखिक

इतिहास

- ख्वप जेलाँ त्वालय फल्चाय्या च्वंगु भूपतिन्द्र मल्लया पालाया ने.सं. ८२७ या लोहें पौ अध्ययन ।
- पशुपतिनाथ देगःलय् च्वंगु शंखधर साख्वाया शिलामूर्ति अध्ययन

सहायक स्रोत

१. हरिराम जोशी, प्रदीप अभिनव संस्कृति विश्वकोष, वर्कर्स पब्लिकेसन्स्, भक्तपुर : २०७० ।
२. Dhanvajra Varracharya, Kamal P.Malla, The Gopalrajvamsavali, Franz Steiner Verlag Weisbaden GmbH, Kathmandu : 1985
३. Luciano Petech, Medieval History of Nepal, Is.M.E.O., Roma : 1958
४. धनवज्र वज्राचार्य, 'मध्यकालका शुरूका केही अभिलेख', कन्ट्रिब्युसन्स् टु नेपालिज स्टडिज, पौष, २०३४ ।
५. पं.देवीप्रसाद लम्साल(सं.), भाषा वंशावली द्वितीय भाग, नेपाल राष्ट्रिय पुस्तकालय, काठमाडौं : २०२३ ।
६. तेखाचो जोशी वंशावली, भक्तपुर ।

## ख्वप नगरपालिका

### नगर कार्यपालिकाया कार्यालय

#### ब्यासी. स्वप

ख्वप नगरपालिकां अडियो नोटिस सेवा हचिकगुलिं नगरपालिकायागु सूचं व ज्या भ्वः क्वय् च्वयतःगु नम्बरखय् डायल यड न्यने फैंगु खौ फुक्कसिता ब्याक च्वडा ।

### Audio Notice Number:

१६१८०१६६१००९६



खँल्हाबल्हा

## ख्वप-पौया खँल्हा बँल्हासं वडा नं. २ या वडाध्यक्ष हरिप्रसाद बासुकलाजुं बियो द्यूगु अन्तरवार्ता



वडा नं. २ वडाध्यक्ष हरिप्रसाद बासुकला

ख्वप नगरपालिकाया फुक्क वडात ख्वप नगरपालिकाया निर्देशन काथं विकास निर्माण व सम्पदा संरक्षण नपां जनताया समस्या जनताया छँ हःने थ्यंक वाड समाधान याड च्वंगु नपां सेवा याड च्वंगु खाँया प्रशंसा थाय् थासं याड च्वंगु सकसिनं स्यू । उकियाता पुष्टियाय्गु काथं जनप्रतिनिधि पिनि पाखं थःथःगु वडाया ज्या नपां वडा म्हासिइकेगु काथं वडाध्यक्षजु पुं नपां याडागु खँल्हाबँल्हा मध्ये वडा नं. २ या वडाध्यक्ष हरिप्रसाद बासुकला नपांया खँल्हाबल्हा -

**न्ह्यस : थःगु म्हासिका नपां थुगु वडाया परिभाषा बियोदिसं ?**

**लिस :** जि हरिप्रसाद बासुकला वडा नं. २ या वडाध्यक्ष साविक वडा नं. १० व १५ मिले याड वडा नं. २ जूगु खः । पूर्व पाख्य वडा नं. ५ व ६, उत्तर पाख्य खासाड खुसुड खुसी पश्चिमय् वडा नं. १ दक्षिणय् वडा नं. ३ या दशवी थुगु वडा ला । थुगु वडाया नगरपालिका भवन, जनज्योति पुस्तकालय, सहिद स्मृति खेल मैदान व औद्योगिक क्षेत्र ला ।

**न्ह्यस : थुगु वडाया प्रसिद्ध सम्पदात छु छु दः थें ?**

**लिस :** थुगु वडाया पुखु, फल्चा, ल्वहँहिति, तुंथि व देग :

त अपलं सम्पदात दः । विशेष याड फसी देगः लस्क द्यो ( करुणामय द्यो) इन्द्रायणी पीठ, द्योछँ, उमा महेश्वर देगः पशुतय्गु प्रजनन मूतिद्योदःगु देगः धार्मिक कालीदह पुखुचा नपां अपलं सम्पदा त दः ।

**न्ह्यस : सम्पदा संरक्षण व विकास निर्माणया ज्या अतक गुलि जुय धुकला थें ?**

**लिस :** स्थानीय तहया चुनाव लिपा स्थानीय जनतात नपां सल्लाह याड थी थी योजना त दय्क ज्या साड च्वंगु दः । तःभवखाचां थुड ब्यूगु फल्चा दय्के धुकलसा छगू नेगू फल्चा ल्वने नं सिधय्कल । त्वनेगु नाःया समस्या ज्यंकेगु मतिं तुंथि मुलेगु व सफा याय्गु ज्या नं जुल । चौतारीत ब्यवस्थित याय्गु लाँय् ब्लक (सिमन्टी पाः) सियगु लाँय् थाय् थासय अपां ल्वहँतं सियगु ज्या जुल । शहीद स्मृति उद्यानय् चाहिलि पिनिगु सुभावा काथं सुथाय निसें बहनीतक चाय्के बिया । मस्तय्गु लागिं मनोरञ्जनयाय्गु थाय् छगू नं दय्का । कासन घाटय् ल्वहँतं सियगु सुचुकुचु याय्गु व छगू ब्यवस्थित पाइखाना (चर्पी) नं दय्का । इन्द्रायणीया जःख अपाङ्ग मैत्री चर्पी दय्का । वडाया थी थी थासय स्थानीय जनताया बच्छी धेबां ग्वाहाली थाय् थासय मता या ब्यवस्था याडा । लाँसि हरियाली प्रवर्द्धन याडा । तःदा हाँ निसें बन्द जुयो च्वंगू शहीद राजकुमार साफुकुथि चाय्का ।

**न्ह्यस : थुगु आ.व. स्वयं सहायता समूह ज्या छु छु दः थें ?**

**लिस :** आ.व. २०७६/७७ या योजना छनोट याय्ता स्थानीय जनतात मुंके सुभावा कायो योजनात क्वःछिडा । ख्वप नपाया लिक्क च्वंगु पर्यटन बस पार्कय् अटो-चर्पी दय्केगु हस्तकला क्षेत्र दुने छगू साँस्कृतिक ज्याइवःपिब्वय छिनिगु हल दय्केगु, ख्वप औद्योगिक क्षेत्रया नवदुर्गा लाँ पिच याय्गु, बाल मनोरञ्जन पार्क ब्यवस्थिक याय्गु इन्द्रायणी द्यो छँ पुनःनिर्माण, लस्क द्यो या पोल्हँ ल्वनेगु, लिक्क च्वंगु फल्चा ल्वनेगु, चिच्याहां ब्यासी च्वंगु यालाँ तँ निसें बालाखुईतक ल्वहँतं सियगु, फसी देगः ल्यूनेया भवनय् कोसेली पसः दय्केता पःखं मुइकेगु, अथेहे वडा बजेट वडा कार्यालय निसें तहां ब्यासी तकया लाँय् ल्वहँतं सियगु, तहांब्यासी च्वंगु चिच्याग्वगु पुखु ल्वनेगु, सुलुमलाया तुंथि ल्वनेगु, नगरकोट वानिगु लाँय् फः दय्केगु, लस्क द्योया दक्षिण व पश्चिम पाख्यया लाँय् ल्वहँतं सियगु थाय्थासय हरियाली प्रवर्द्धन



## निप्यांगुगु स्वप पौ

फल्वा ल्हवनेगु, लाँय् विजुली मत्ताया ब्यवस्था याय्गु त्वाल्य् त्वाल्य् साफुकुथि दय्केगु नपां स्वास्थ्य सम्बन्धी जनचेतना ज्याइवः ता मदिकक हःने यंकेगु योजना दः ।

**न्हयस : शिक्षा, स्वास्थ्यया निंति थुगु वडाया छु छु ब्यवस्था याड तयागु दःथे?**

**लिस :** ख्वप नपाया शैक्षिक नीति काथंया थी थी शैक्षिक ऋण छात्रवृति व स्कूलय ब्यवस्थापन समिति निस्वानेता मःकाथं ग्वाहाली यागु दः । ख्वप नपां न्ह्याक च्वंगु जनस्वास्थ्य मध्ये छगू थुगु वडाया ला । आना सामान्य स्वास्थ्य परिक्षण परिवार नियोजनया अस्थायी सेवा, खोप, टि.वि., घःसफा याय्गु ड्रेसिड याय्गु याड न्हिं डय्म्हा या वास इयगु विरामीया सेवायाड वयो च्वंगु दः । छेँ छेँ नर्सिड सेवा नपां थी थी ल्वयया शिविर व जनचेतना सभा न्ह्याक च्वंगु दः ।

**न्हयस : जनता तयता चुनातया इलय घोषणा-पत्र वियागु बचं काथं छु छु ज्या सिधला अले छु छु ज्या याय् बाकी दःनि थें ?**

**लिस :** स्थानीय तहया निर्वाचने नेमकिपां घोषणा पत्र पाखं ब्यगु बचंकाथंया ज्या अपलं सिधय्धुंगु जुल । छगू नेगू ल्यं

दनिगु ज्या नं न्ह्याक च्वंगु हे जुल । जन ज्योति पुस्तकालय साफुकुथिता देशया नमूना साफुकुथि दय्केगु काथं ज्या हज्याड च्वंगु दःसा छेँ छेँ नं प्याहाँ वडगु फोहोर ध्वगिडगु व ध्वमगिडगु छुटेयाड मुनेगु ज्या इवः न्ह्याड च्वंगु दः । शिक्षा, स्वास्थ्य, सम्पदा व कासात प्राथमिकता बियो हज्याड च्वंगु दः । शहीद स्मृति खेल मैदान स्तरीकरण याय्गु नपां आदर निकेतन दय्केगु ज्या थुगु वर्ष निसें न्ह्याकीगु योजना दः

**न्हयस : दकले लिपा वडाबासी पिन्ता छु अनुरोध याय मःगु दःला थें?**

**लिस :** स्थानीय तह जनताया हःने सं च्वंगु सरकार जूगुलिं स्थानीय जनता व नगरपालिका ला व लुसि थें खः । नपां जनताया ग्वाहाली हे नगरपालिका हज्याड च्वंगु खः । ख्वप नगरपालिकां क्वय्या वर्गया हित स्वयो प्रगतिशील कर लागु यागु खः । २०७६ कार्तिक मसान्ततक घर-जग्गा मूल्याङ्कन कर पूलिपुं करदाता तयता न्हपायाय्गु वर्षया कर बचठी जक पूसां गाक ब्यगु दः । ख्वप नगरपालिकाया विकासया ज्या उपभोक्ता समिति पाखं न्ह्याकिगु जूगुलिं भ्नीसं थःगु थाय् थमनं भिक बांलाक थःगु हे मौलिक पहलं दय्केता ग्वाहाली याइगु आशा याडा ।

## नेपाल सम्वत् ११४० न्हु दँ लसताय चाँगु नपाखय जुगु भिन्तुना च्यालीया किपातः



## नेपाल सम्वत् ११४० न्हु दँ लसताय सूर्यविनायक नपाखय जुगु भिन्तुना च्यालीया किपातः





# सांस्कृतिक गुरु पिनिगु, बःचा हाकगु म्हासीका

सांस्कृतिक गुरु कृष्णलाल दुवाल (मनपा १)



धिमाय् बाजाया गुरु कृष्णलाल दुवालया जन्म वि.सं. १९९६ सालय् ख्वपया इटाछें त्वालय् जुगु खः । वय्कया मां रत्नमाया दुवाल व बौ रत्नलाल दुवाल खः । वय्कया सन्तान म्हाय् छम्हा जक खः ।

किसान कुलय् जन्म जुम्हा वय्कलं ब्रुंज्या नपां सांस्कृतिक ज्याभ्वः तनं मदिसें न्ह्याक वयो च्वंगु खः । हिंखुगु दांया बैसे निसें वय्कं धिमाय् बाजा थाड भःगु खः । न्हुगु पुस्ताता अःनं वय्कं धिमाय् बाजा स्येनिगु याड तुं वयो च्वंगु दःनि । ८० दा फुड नं वय्क छतिहे थाकु मचःसैं संस्कृति म्वाक तय्मः धाय्गु बांलागु मतिं बाजा स्यड भःगु डालकाय् बहःगु ज्या खः । अः तक वय्कलं हिथ्व/हिछथ्व खलःताधीमे बाजा स्यड दिय धुंकल ।

बिकुबहादुर सुवाल (मनपा १)

ब्वा आसलाल सुवाल व मां पुनमाया सुवाल या काय् भाजु सांस्कृतिक गुरु बिकुबहादुर सुवालया जन्म वि.सं. १९९२ सालय् ख्वपया इटाछें त्वालय् जुगु खः । वय्कया प्यम्हा काय् व नेम्हा म्हाय्पू द ।



८३ दैया बैसया वय्क अः तकनं दाफा भजन व सांस्कृतिक वाद्य बादनय् मन तस्कं क्वसःनि । मचात बलेनिसें वय्कनं त्वालय् जुइगु सांस्कृतिक ज्याभ्वः सं न्ह्याळ्ने हचिल दिइम्हा वय्क धिमाय्या बांलाम्हा गुरु नं खः । अः तकखय् वय्कलं हिंडाथ्व-खुथ्व पुचः तय्ता धिमाय् बाजा स्यड दिय धुंकल ।

कृष्णभक्त कोजू (मनपा २)



ख्वप नपा २ वडा ब्यासीया किसान कुलय् वि.सं. २००१ कार्तिक ५ गते जन्म जुम्हा बाँसुरी गुरु कृष्णभक्त कोजूया मां कृष्णथकु कोजू व ब्वा बिलबहादुर कोजू खः । हिंच्यादाया बैसय् नन्दकुमार कोजूपाखं बाँसुरी पुय्गु सय्कालीं भीथाय्

जात्रा, नखा, चखा व थी थी पूजाआजा खय् जक बाँसुरी पुइगु चलनयाता हाचांगायो किसान आन्दोलन व थी थी सांस्कृतिक ज्याभ्वःसं वय्कं बाँसुरीया धुन पुयो ज्याभ्वः बाँलाकिगुली ग्वाहाली याड भःगु खः । अः तकखय् वय्कलं ८ गू पुचः या चय्म्हा ल्यासे ल्याम्हो पिन्ता बाँसुरी स्यड दिय धुंकल ।

राम चन्द्र खर्बुजा (मनपा २)

ख्वप नगरपालिका वडा नं २ दोकछें त्वालय् २००९ साल मंसिर १० गते रामचन्द्र खर्बुजाया जन्म जुगु खः । वय्कया मां न्हुछेमाया खर्बुजा व ब्वा गणेशबहादुर खर्बुजा खः । प्यम्हा दाजु किजा व नेम्हा तता केहें मध्ये वय्क जेठाम्हा काय् खः । वय्कया नेम्हा काय् व छम्हा म्हाय्ये दः । वय्क मचात बले निसेंहे सांस्कृतिक ज्याभ्वः खय् ब्वति कायो भःगु खः ।



न्हय्दा दः बले हे देवी प्याखनय् कवंचा ल्हयो सांस्कृतिक छयलय् पला तयों द्यम्हा वय्कके देवी प्याखंया फुक्क ज्ञान दः । वय्क खर्बुजा देवी प्याखंया गुरु नं खः । वय्कलं अःतक नं प्याखं स्यड च्वंगु दः नि । थः बाज्या राम कृष्ण खर्बुजाया पालय् निसें न्ह्याक वयो च्वंगु उगु प्याखं नपां वय्कलं थी थी त्वालय् व ब्वनेकुथि नं देवी प्याखं स्यड दिल । अः तकखय् वय्कलं डाथ्व देवी प्याखं स्यने धुंकल । उगु प्याखनय् नीम्हा स्वीम्हा प्याखंस्वत मालिगुलिं तस्कं थाकुइगु खाँ काड दिसें अथेनं अः तक मदिक्व देवी प्याखं स्यड वयो च्वंगु दः ।





## निप्यंगुगु स्वप पौ

### सुनकुमार त्वायना (मनपा ३)



ढवा पुनकुमार त्वायना व मां चन्द्रमाया त्वायनाया काय् सुनकुमार त्वायनाया जन्म वि.सं. २००० चैत १ गते ख्वप नगरपालिका वडा नं. ३ य् जूगु खः । वयकया नेम्हा काय् व प्यम्हा म्ह्याय् दः । वयकं अः तक खय्

खुथ्व दाफा भजन स्यने धुंकल । वयकलं दाफा भजनय् म्यँ हाल दी । वयकया गुरुपुं पुनकुमार त्वायना व लतंभहादुर कर्माचार्य खः ।

### रत्नभक्त चौगुठी (मनपा ३)

ढवा चन्द्र चौगुठी व मां विश्व चौगुठीया काय् रत्नभक्त चौगुठीया जन्म वि.सं. १९९४ भाद्र महिनाय् ख्वप नगरपालिकाया ३ नं. वडाय् जूगु खः । वयकया जाहान (तिरिमय्जु)



शान्तमाया चौगुठी खः । वयकपिनि प्यम्हा काय् व नेम्हा म्ह्याय दः । वि.सं. २०११ साल निसिं दाफा भजनय् दुथ्याक भःम्हा चौगुठी लालाखिया गुरु खः । वयकलं अःतकनं मदिसिं लालाखिं थायगु व स्यनेगु ज्या याड च्वंगु दः ।

### राम प्रसाद किजु (मनपा ४)



रत्नलाल किजु व चन्द्रमाया किजुया काय् राम प्रसाद किजु वि.सं २००७ साल कार्तिक २७ गते आइतबार ख्वप न.पा ४ लाकुलाछें त्वाल्य जन्म जुगु खः । वयकया परिवारय् ( तिरिमय्जु) जहानम्हा, नेम्हा काय्, नेम्हा भौ छम्हा म्ह्याय्

व नेम्हा छयुपुं याड गुम्हा जः पुं दः ।

वयकता २०२२ सालय् गुरु पूर्ण गोपाल सिंख्वाल जुं हामोनियम नपां हिंडादाया बैसय् वय्क पाखं तबला सय्क द्युगु खः सा, थः हे कका बाबुलाल किजु पाखं २०३७ साल पाख्य

पछिमाँ सय्क द्युगु खः सा थमनं हे २०३८ सालय् ढलक थाय् सयक द्युगु खः । हिदाया बैसय् हे देवी प्याखं ल्हयो भःम्हा वय्क २०४८ सालय् जापानय् भायो देवी प्याखं क्यँ भाल । उगु प्याखं थी थी दिवश, गणतन्त्र, प्रजातन्त्र, संविधान दिवशय् नं क्यँ क्यँ ख्वपय् जक मखु देया थी थी थाय् पोखरा, केपु, हरिसिद्धि नं अपल क्यने धुंकगु खः । दाँय् दँसं अन्याबल्य् यँया ईन्द्रजात्राया इलय् हनुमान ध्वाकाय् थंक प्याखं क्यड वयोच्वंगु दः। नपां पर्यटकीय समारोह खय् नं प्याखं क्यँ भाइ ।

हामोनियम, तबला, पछिमा, ढलक, क्वखिं, कोता खिं, सिछ्या, भुछ्या, झ्यालिंचा, नगरा थाय् सःम्हा वय्क देवी प्याखंया गुरु व बाद्यबादक नं खः । वयकलं २०३०, २०३६, व २०६९ याड स्वंगू पुचः याता हामोनियम थायगु स्यने धुंकल सा प्यंगू पुचः ता तबला स्यड दिय धुंकल । २०३६ साल निसिं मदिक विभिन्न देवी जुयो नं प्याखं ल्हय धुम्हा, नपां प्याखं स्यड द्युम्हा वयकस्यड द्युगु प्याखं नगरपालिकाया ग्वसाखलय जुगु सापारु(गाईजात्रा) महोत्सवया धिंधिं बल्लासं अः तक खय् गुक न्हाप, न्यक ल्यु व छक हःपा सिरपा त्याके धुंकगु दः । अः तक खय् ६० म्हा स्वयो अप्वः सिता प्याखं स्यने धुंकगु दः । वय्क संलगन जुगु प्याखं संस्कृति तथा पर्यटन मन्त्रालय पुरातत्व विभागय् दर्ता कायम दः ।

### सुर्यभक्त सुवाल (मनपा ४)

सांस्कृतिक गुरु सुर्यभक्त सुवालया जन्म २०१५ चैत्र २४ गते ख्वप नगरपालिकाया वडा नं ४ खय् जन्म जुगु खः ।

साधारण किसान परिवारय् जन्म जूम्हा वय्क सुवाल जुं हिदा दबले निसिं बाजाथाय्गु सय्क त्वाल्य दाफा भजनय् सक्रिय जुयोदिल । अः वयक कुथुछें दाफा भजनय् दुथ्याक ग्वाहाली याड च्वंगु दः ।



वयक गुरु सुवाल भाजुं धिमाम् बाजा नपां लालाखिं, धाँ, पछिमाँ, ढलक नं थाड दी । २०५२ साल निसिं मदिक न्हुगु पुस्ताता बाजंथाय्गु स्यड भःम्हा वयकलं लाकुलाछें नेथ्व, थुचवय मंगलाछें स्वथ्व, पाण्डोबजारे न्यथ्व, सुर्यविनायके छथ्व पुचःता बाजा स्यड दिय धुंकल । २०५२/०५३ सालय् वयकं जर्मन नागरिकता नं धिमाम् बाजा थायगु स्यड द्युगु खः ।

## तुल्लिसलाल दनेखु (वडा नं. ५)



वि.सं १९९५ सालय् ब्वा आसनारायण दनेखु व मां मोहन माया दनेखुया काय तुल्लिसलाल दनेखु ख्वप न.पा वडा नं ५ खिछें त्वाल्य जन्म जुगु खः । वि.सं २०१० सालय् गुरु सुनकुमार आचार्यपाखं नटुवचा प्याखं सय्क सांस्कृतिक क्षेत्रे पला न्ह्याक दय्गु खः ।

उकिं लिपा गुरु कृष्ण बहादुर आचार्यजु पाखं दाफा भजन सय्क २०१८ सालय् गुरु कृष्ण नारायण आचार्य पाखं लालाखिं, २०३० साल निसें देवी प्याखंनय् कुमारी जुयो प्याखं ल्हयो भःगु खःसा २०३१ सालपाख्य गुरु लाम बहादुर लवजु पाखं बाँसुरी नं पुय् सयकगु खः। थमनं जिवं फ तलं थजगु फुक्क सांस्कृतिक प्याखंनय् योगदान याड भःम्हा वयक दनेखु जुं २०३२ सालय् भनपा ८ (उब्लेया) य, २०५० सालय् दोगने बाँसुरी स्यड द्युगु खःसा २०५२ सालय् खिछें बाँसुरी स्यड दिल । ख्वप नगरपालिकाया ग्वसालय् जुगु बाँसुरी धिं धिं बल्लाखय् ल्यज्यामी (निर्णायक मण्डलया दुजः) जुयो नं ग्वाहाली याड द्युगु खः ।

## शेरबहादुर न्हिसुतु (वडा नं ५)



ब्वा मान बहादुर न्हिसुतु व मां मसिनु न्हिसुतुया काय भाजु शेर बहादुर न्हिसुतु वि.सं १९९६ पुस ८ गते वडा नं ५ (न्हापा वडा नं ११) दोगने त्वाल्य जुगु खः । वय्कलं २०२० सालय् निसें तःमाहीया नौबाजा खय् पोडा पुयो

दी । वय्क न्हिसुतु भाजु पोडा पुयगु नपां भजन हालेगु व बाँसुरी पुयगु नं याः । वय्कलं पोडा पुयगु स्यनेगु ज्या २०४६, २०५६, व २०६८ सालय् याडस्वध्वता स्यने धुंकल ।

## हरि भक्त सुवाल (भनपा ६)

ख्वप वडा नं. ६ सं ब्वा हर्ष सुवाल व मां हरिमाया सुवालया काय हरिभक्त सुवाल जू वि.सं २००२ भाद्र १० गते साधारण किसान परिवारय् जन्म जुगु खः । वि.सं २०२० सालय् निसें सांस्कृतिक गतिविधिखय् सक्रिय



## निप्यंगु स्वप पौ

जुयो भःम्हा वय्कलं न्हुगु पुस्ताता सांस्कृतिक बाजागाजाया सीप लःल्हाड तकय्गु मतिं नेध्वता थी थी बाजा त स्यने धुंकगु दः ।

सांस्कृतिक गुरु हरि भक्त सुवालजुया नेम्हा काय् व प्यम्हा म्हयाय् दः । वयक बाँसुरी, लालाखिं, पछिमा, ढलक, व मादल थड दीम्हा गुरु खः ।

## बिष्णुभक्त अवाल(भनपा ६)



ब्वा तुल्लिभक्त अवाल व मां मिश्री माया अवालया कायभाजु बिष्णुभक्त अवाल वि.सं २०२२ कार्तिक २२ गते भनपा वडा नं ६ तुछिमलाय् जन्म जुगु खः । वय्कया काय् नेम्हा व म्हयाय छम्हा दः ।

वि.सं २००४ साल निसें वय्क थी थी सांस्कृतिक गतिविधिखय् सक्य जुयो भीगु सांस्कृतिक नखाःचखा व सामाजिक ज्याख्य लालाखिं, तबला, व धौं बाजा थाड दीसा अः वय्कलं न्हुगु पुस्ताता बाजा स्यड च्वंगु दः ।

## कृष्णभक्त दुवाल (भनपा ७)

ख्वप वडा नं ७ सं

ब्वा कृष्ण बहादुर दुवाल व मां नानीबेटीया काय कृष्ण भक्त दुवाल या जन्म वि.सं १९९९ जेष्ठ १४ गते वाँचु त्वाल्य जुगु खः । पछिमाँ व बाँसुरीया गुरु दुवाल जुया जहान(तिरिमय्जु), तुलसी



माया दुवाल खः । वय्कपिनि स्वम्हा काय् व डाम्हा म्हयाय् दः ।

न्ह्यदा दःबले ब्वा मरुसेलिं हिछदा दबले मां नं त्वःत बाड निं तस्कं दुःख सियो जीवन न्हयाक च्वम्हा दुवालजुं हिगुदाया बैसय् गुरु विष्णुभक्त ध्वँजु पाखें पछिमायें व ब्रम्ह गुसाईपाखं बाँसुरी सयक दिल । मदिसें सांस्कृतिक क्षेत्रे पला न्ह्याक च्वम्हा वय्कलं खुथ्व पछिमायें व खुथ्व बाँसुरी स्यड दिल । २०२५/०२६ साल निसें नेमकिपा खय् आवट्ट वयक अ नेमकिपा ७ नं इनाचो इकाइ समितिया दुजः । २०४५ सालय निर्वाचने साविक भनपा वडा नं ६ या सदस्य जुयो जनताया सेवासं हचिल द्युम्हा वयक महेश्वरी जाना सहयोग समिति, महेश्वरी दाफा भजन, व महेश्वरी बाँसुरी बाजाखय् नं दुथ्यासे सांस्कृतिक क्षेत्रे नं योगदान याड च्वंगु दः ।



**रुद्र बहादुर कवां (मनपा ७)**

बवा आशनारां कवां , मां लक्ष्मी मैया कवां या काय् भाजु रुद्र बहादुर कवांया जन्म वि.सं १९९९ साल फागुन होली पुन्हीवाडां प्यन्हु खुनुं भनपा वडा नं ७ या गोमारी त्वाल्य जुगु खः ।



त्व बःया जला खाला पुं मुड लसता डायकिगु, फुक्क छप्पा छधि यायगु व दाफा भजनया नियमं चिड अनुशासित यायता दयकतःगु दाफा भजनं समाज बांलाकिगु मति

हिंच्यादाया बैसे बाँसुरी व पछिमायँ सयकेगु मति दःसा छँ यायगु करं बलं लालाखिं सयक दयूम्हा कवां जुं लिपा बाँसुरी नं सयकदिल । वयकलं अः तक खय् प्यथ्व बाँसुरी व प्यथ्व लालाखिं स्यने धुंकम्हा वयक अः ७८ दाँ क्यडांनं सांस्कृतिक क्षेत्रे ग्वाहाली याड भााला तिनी । बुँज्या हे जीवन न्ह्याकेगु लिधंसा काथं छ्यल वयो च्वम्हा वयकया जाहान (तिरीमय्जु) कृष्ण देवी कवां खः । वयक पिनि नेम्हा काय् व नेम्हा म्हयाय पुंः दः । वयक अःतक दाफा, भजन व गुठी नं सक्रिय जुयो दी ।

**तिकुराम बोहजु (मनपा ८)**

बवा विकुराम बोहजु व मां सुनमाया बोहजुया कायभाजु विकुराम बोहजुया जन्म वि.सं २००३ सालय् जूगु खः । २०१३ सालय् जैला दाफा भजनय् भायो भजन सयक दयूम्हा वयकलं २०१९ सालयय् पछिमा सयक दिल । २०२५ सालय् ज्ञान माला



भजन सयक बाँसुरी, ढलक, तबला सयक दयूम्हा गुरु बोहजुं थमनं सयकागु सीप न्हूगु पुस्ताता लःल्लायगु काथं नेथ्वः बाँसुरी स्यड दिल । २०२९ साल पाखय् पछिमा स्यड दिल । ढलक व ज्ञानमाला भजन स्यनेगुलि न्ह्याळ्ने हचिल दिइम्हा वयकलं फुखुचा ज्ञानमाला भजन न्हयाक वयो च्वंगु दः ।

वयकया मुख्यपेशा बुँज्या जूसां डकर्मि व सिकर्मी ज्या नं याड दि । संस्कृतिप्रति उलि हे दत्तचित्तम्हा वयक नगरपालिका पाखं स्यंगु प्रौढकक्षाय् आखः सयक दयूम्हा अः ७५ दाँया बैसय् थ्यन ।

**न्हुछेकुमार भैनात्व (मनपा ८)**

बवा रत्न नारां व मां राजकुमारी भैनात्वया काय् न्हुछेकुमार भैनात्वया जन्म वि.सं. २००३ माघ २० गते जैला वडा नं. ८ खय् जूगु खः । वयकया जाहान मंगलमाया, स्वम्हा म्हयाय् व स्वम्हा काय दः ।



आखः बवने मखांम्हा वयकया मुख्य पेशा कृषिहे खः । हिंडादाया बैसं निसें धाँ बाजा थाड दयूम्हा वयकं धिमाय, धाँ लालाखिं, भ्याली, तँ, सिछ्या, भुछ्या, थाय्गु यासां धाँ बाजा वयकया विशेष बाजा खः ।

वयकं न्हूगु पुस्ताया स्वथ्वता धाँ बाजा स्यड ३९ म्हा सीता प्रशिक्षित यायधुंकल । वयक अः तकनं थुगु क्षेत्रे सक्य जुयो च्वंगु दः । वयकया कायपुं नं थ्वहे क्षेत्रय सक्रिय जुयो च्वंगु दः ।

**कृष्ण भक्त चुल्हाद्यो (मनपा ९)**

मध्यम वर्गीय परिवारय् जन्म जूम्हा बवा ज्ञानरत्न व मां शिवमाया चुल्हाद्योया जेठाम्हा काय् कृष्ण भक्त चुल्हाद्यो २००० साल माघ श्री पञ्चमीसं वडा नं ९ कमिचा गल्ली जन्म जूम्हा खः । ख्वपया म्हासिइका तकातपुली सुयगु पुख्यौली ज्यायाता निरन्तरता बियो सांस्कृतिक गतिविधि खयनं सक्य जुयो भःगु दः ।

तकातपुली सुयगु नपां च्याहांगु किरानापसः चाय्क च्याम्हा परिवारया गुजारा याड भःम्हा गुरु चुल्हाद्योजू शारदामाविं (रात्री स्कूल) एस एल सी तक शिक्षा कायो दयूगु दः । त्वाल्य जुइगु ब्रम्हायणी रास भजनं प्रभावित जुयो १४/१५ दा बैसय् भजन हालय्गु ढलक तबला व हार्मोनियम थाय् सयक न्हिछी तक्वा तपुली सुयो बहनी मानोरञ्जन काथं भजन हालेगु याड भःगु खः ।





भजनय् उब्ले पञ्चायती ब्यवस्थाया विकृति सामाजिक हिंसाया थी थी विषय छलफल जुइगु अजगु हे विषय कायो सापारु बले ध्याचु म्ये हालेगु ख्याल केनेगु ज्या नं याड दिल् । उब्लेया तस्कं लोकं हवागु हरिदासया ख्याल पाखं उब्लेया पञ्चायतया निरंकुश ताया विरुद्धे समाजया मभिंमछिंगु विषय ता ध्याचुनक जनचेतना नं थानेगु ज्या याड दिल् । अथेहे २०१८ / १९ साल पाखे धार्मिक प्याखं जलन्धर व २०२४ / २५ साल पाखय् 'हत्यारा' धाय्गु दबु प्याखनय् मिसाम्हा प्याखं म्वः जुयो म्हित द्युगु खः ।

अःलिपा वयक थमं हे भजन म्ये नं दयक न्हूगु पुस्ताता भजन स्यगु च्वंगु दः । वयकं ब्रम्हायणी रास भजन खय् दःसां वाकुपति नारायण ढल्चा भजन, ब्रम्हायणी दबु भजने मिसामस्त व न्हूगु पुस्ताता भजन (धार्मिक/आधुनिक) नपां थी थी त्वाल्य हार्मोनियम तबला, ढलक स्यंयं न्ह्याबले थजगु ज्याखय् हज्याय्गु प्रतिवद्धता प्वकगु दः ।

### आसकाजी खोजु (मनपा ८)



ह व प नपा वडा नं ९ ग छें त्वाल्य मां कान्छी खोजु व ढवा आसलाल खोजु या स्वम्हाम्हा सन्तान काथं आसकाजी खोजु २००५ साल बैशाख महिनाय् साधारण किसान परिवारय् जन्म जुल । वयकया तता केहे प्येम्हा

दः । गरिब परिवारया कारणं आखः ढवने मखांम्हा गुरु खोजुया १४/१५ दाँया बैसय् त्वाल्य सं नौ बाजा थाय सय्के धुंसेलिं वयकलं पछिमाँ लालाखी वीणा थाय्गुलि वयक गुरु हे खः । अथेहे थमनं हे म्ये दय्क हालेगु व भजन हालेगुलि वयक तस्कं नासं ली ।

न्हूगु पुस्ताया संस्कृतिक बाजा थाय्गु लःल्हाड तकय् दः सां भ्नीगु संस्कृति म्वाड च्वनिगु मतिं मदिकक बाजा स्यड भःम्हा गुरु खोजु पछिमा नेश्व, लालाखी नेश्व व भजन नेक स्यने धुंकला न्हूगु पुस्तां बाजा थाड बैवले वयकया मने स्वां हवः ।

वयकया सन्तात काय्पुं धिमेबाजा लालाखिं थाइसा म्हायपुं बेला कियगु याड वयो च्वंगु दःसा छ्यपु नं थ्वहे लाँपुइ वयो च्वंगु दः ।

### जुजु बज्जाचार्य (मनपा १०)



ढवा रत्नकाजी बज्जाचार्य व मां पुर्णमाया बज्जाचार्य या काय् जुजु बज्जाचार्य या जन्म २०३५ -५-१६ गते खवप नपा वडा नं १० क्वाठण्डौ त्वाल्य जुगु खः । जाहान तिरिमयजु ज्ञानी बज्जाचार्य काय् जेनिस म्हाय जेनिसा नपां प्यम्हा सिया

परिवार दः । वयकलं गुरुपुं कुलचन्द्र बज्जाचार्य, कर्ण ज्योति बज्जाचार्य पिनि पाखं बाजां थाय् सय्क अःवयक विश्वकर्मा गुलाँ बाजा खल्य दुथ्याक च्वंगु दः । २०४४ साल निसें बाजां थाय् सय्क २०५३ सालय् निसें अःतक हिन्हयथ्व पुचःता गुलाँ बाजां थाय्गु स्यने धुंकल ।

श्रावण महिनाय् लच्छीतक थाइगु थुगु गुलाँ बाजा पञ्चदान माघे संक्रान्ति च्हुँदाकर्म थी थी सांस्कृति पर्व खय् नं थाई ।

### ज्ञानभक्त मगजु (वडा नं. १०)

ढवा ज्ञानबहादुर मगजु व मां लक्ष्मीमाया मगजु या काय् ज्ञानभक्त मगजु यागु जन्म वि.सं २००८-३-१२ गते खवप नगांचा वडा नं १० खय् जुगु खः । लालाखी व पछिमाय्या गुरु मगजुया जाहान पंचमाया मगजु काय् स्वम्हा व म्हाय् नेम्हा दः । वयक नगांचा बाँसुरी बाजा समुहखय् दुथ्या । वयकलं २०५६



साल निसें लालाखिं व पछिमाय्या स्यड भःगु खः ।

वयकं पछिमाँ लाला खिं ढलक थाड दीसा थी थी देया थासय् भायो बाजा प्रस्तुति याड दिय धुंम्हा गुरु मगजु न्हूदया भिन्तुना ज्याली, तःमुंज्या, थी थी जात्राखय् बाजा थाड भःगु खः ।

## नेपाल भाषा सयुके बाजात माजात (बा मा जात) लिङ्ग

प्राणीवाचक शब्दया जात सिय दैगु खाँगवयाता बा-मा लिङ्ग धाई । लिङ्ग बाजात (पुलिङ्ग) मा जात (स्त्रीलिङ्ग) व ज्यान मरुपुं नपुंसक लिङ्ग याड नेपाल भाषाय् स्वताजि दःसां गनां गनां ज्यान दया नं मिसा-मिजं सिङ्के मफुपुं उभयलिङ्ग खय् तयो प्यताजि काथं नं ब्वथल तःगु खाने दः ।

### दसु

बाजात	- माजात (मनू)
बाज्या	- अजि
अब्बा (बा)	- अमा (माँ)
ससबु (ससबौ)	- ससमां
तरिब्बा (तःबा)	- तरिमां (तःमाँ)
धोब्बा	- धोमाँ (पुलां रूप)
अका (काका)	- मामा (काकी)
पाजु	- मल्लु
निनी पाजु	- अंनि (निनी)
चवजु	- मामाचा (थः मांया केहे)
दाजु (अरा)	- तःजु (तताजु)
किजा	- भौ
नायो	- नकिं
(सस पाखं जूसा, ससकिजा, ससदाजु...थी थी नातागोता वाचक शब्द सस हःने तयो छयली)	

बाजात	- माजात
काय्	- भौ (भम्चा)
जिचाभाजु (जिलाजं)	- म्हयाय्
भाजु	- मयजु
ज्याथ	- ज्यथि
च्वापुक	- च्वाकिं
ख्वाय्	- खुसीं
च्यो	- भ्वतिं
खुँ	- खुनी
वै	- उई
कां	- कनि
लडग्रा	- लडग्री
पुकर्या	- ढेप (भुतु)
ल्याम्हो	- ल्यासे
जुजु	- लानी
गुरुजु	- गुरुमां

### प्राणीया लिङ्ग

मिसा जात	- मिजं जात
साँ	- दोहँ
मामें	- थूमें
मासाँ	- थूसँ
माखिचा	- ब्वाखिचा
चोले	- दुगु
माखा	- र्वंगः
फै	- भ्यौ
माचकुचा	- ब्वाचकुचा
मा किसी	- ब्वाकिसी

स्त्रीलिङ्ग	- पुलिङ्ग
खय्	- खय्नी
ज्यापु	- ज्यापुनी
नउ	- नउनी
पसल्या	- पसल्यानी
साहु	- साहुनी
गाथा	- गाथानी (मालीं)
गम	- गामें (गमनी)
दाँ	- दुई

- थथेयाड मा व ब्वा तयो स्त्रीलिङ्ग पुलिङ्ग याय्गु अपलं चलन दः । 'थू' खाँगवः धःसा में व साँखय् जक छयली ।
- 'ब्वा' 'मां' 'थु' या खाँ मतसिं ब्यवहार याय् बलें उभयलिङ्ग (□□□□□□ □□□□□□) जुइ । गथेकि सलाँ, किसी, क्व, चखुं, बखुं खिचा, फैं जक नं धाय्गु या ।
- गुगुं स्त्रीलिङ्ग शब्द सं 'नी' प्रत्यय जुयो स्त्रीलिङ्ग जुइगु खाँगवः मनुष्य जातिवाचक शब्दसं जक जुइ । गथेकि :-

पुलिङ्ग - स्त्रीलिङ्ग  
येंमि - येंमिनि

- श्व पेशागत व स्थान गत काथं छयली
- गुगु खाँगवः अर्थ मिसा मिजं दक सियदै मखु उगु खाँगवः उभयलिङ्ग जुइ । गथेकि :-  
मचा, पसा, मनु (त्वाय् - त्वाय्मत) की
- शरीरया विकार - छयाक्वः, धुसी, आपतं, पिन्नु, नं उभयलिङ्ग जुई
- ख्वपय् ऐं व मिं तयो नं स्त्रीलिङ्गया श्व थर विशेष व जात विशेष याः गथेकि :-

कुम्हः - कुम्हँ  
सुव - सुवँ  
अव - अवँ  
दुव - दुवँ  
खिचा - खिचँ  
दनेगुलु - दनेगुलुई  
द्योला - देलँ  
चिकंबञ्ज - चिकंबञ्जै  
पोरे - पोरी  
त्यात - त्यातँ  
कःमि - कःमिंचा  
धौं - धवँ

थर स्त्रीलिङ्ग जूसां मिसा व जिं काथं मछयो गथेकि :-

फैंजु - फैंचा  
दुगुजु - दुगुइँचा  
चवलेख्व - चवलख्वँ  
माक - माकँ  
छिपा - छिपै  
जुसी - जुसीं  
मस्य्या - मस्य्यै  
ग्वंगः - ग्वगँ

अथेहे मनुःयाय्गु पेशां 'नी' तयो नं स्त्रीलिङ्ग याः । श्व अपलं आगन्तुक पेशा खय् खाने दः ।

बःजु - बज्ये  
ड्राइबर - ड्राइबरनी  
डाक्टर - डाक्टरनी  
मास्तर - मास्तरनी  
मन्त्री - मन्त्रीनी  
सचिव - सचिवनी

(अपवाद - गुसैया मिसातय्ता मातैं धाय्गु या)

थाय्काथं नं धाय्गु चलन या - थनेगु, क्वःनेगु ब्यासीजु .....

- ज्यान मरुपिनिगु खाँगवः त नपुंसक लिङ्ग खय् ला ।  
चा, ल्वहँ, अपा .....

अथेहे (ब्योह) इहिपा जुयो वपुं मिसातय्ता थाय्काथं नं नां तय्गु या

थःने जु - थः नेयाय्म्हा

क्वनेजु - क्वने याय्म्हा

ब्यासपुजु - ब्यासी याय्म्हा

गोमारीजु - गोमारी याय्म्हा

चासुख्यजु - चासु ख्यलय् याय्म्हा

(चिबार्ख)

## सिद्धान्तया रिटजपीन

- आशाकुमार चिकंबञ्जार

साफु ज्ञानया भण्डार खः । मुख्तानं विद्वान याय् फःम्हा साफु हे खः । उकिं साफु सरस्वती खः । थुकियाता भाग्या याय्मः । आखः ब्वंक च्वंम्हा मां नं थः म्हायाय्ताता काड च्वन ।

थुगु खाँ न्यड साफुया न्हय्प तिं तिं स्वात । अले साफु वाज्याक्वाज्या साड हल, जनता जनार्दन थें । उकिमध्ये हःनेया ख्वातुगु कभरपाना हाल हल । साफुया नां, च्वमिया नां ज्वड च्वडाम्हा जि मरुसा छमिगु अस्तित्व हे मरु । उकिं साफु जि खः । दकले तः हांम्हा जिहे खः । श्व खाँ न्यड धलः नं थः निर्देशक जूगुलिं तः हांगु खाँ कान । पाठं थः ज्ञानया भण्डार जूगुलिं छपुं फ्वाकापिसं धक्कु याय्मते जक तंम्बयक धाल । अथेहे पानाया ल्या, पाठया छ्यौं फुक्क-फुक्क तितिं न्ह्यो थःहे तः हां जक हाल हल । अमिगु फुतिं वाबुई धाकु फय् वबले अखेला थखेला मदयक साथें सान । सुनं सुयाता गन्ता मत । अपुं छखे छखेलित ।

आखःब्वंक च्वंम्हा मांम्हा अजु चाल । पाना त छुटे छुटे जुयो वांगु खड तहांगु स्टिज पिन हयो स्टिजं काक छसि काथं छपाँ याड काक बिल । अले छसिकाथं मिले जुइक कभरपेज निसें धलः पौ, बाखं, चिनाखं, च्वखँ फुक्क फुक्क मिलेयाड काक साफु दयकानिं साफु थुल । थःथः गु थासय् च्वड थःगु गुण पिब्वय फःसा साफु जुयो सकसितां ज्ञान बियफैं । उकियाता छप्पा छधि याइगु सिद्धान्तया स्टिजपीन मः । अले जक साफुया पूर्णता जुइ ।



## स्वप नगरपालिकाया ज्या भवः त

### चवडा गणेशस्थान विकास संस्थाया प्यकगु साधारण सभा

२००६ असोज ३०

प्यकगु चवडा गणेशस्थान विकास संस्थाया साधारण सभाया उलेज्या यासे मूपाहाँ ख्वप नपाया प्रमुख सुनिल प्रजापतिजुं भूगु सम्पदा संरक्षण थमनं हे दय्केगु मतिं नगरपालिकां ज्या साड च्वंगु खाँ कड दिसें चवडा गणेशोया थाय् तस्कं बांलाक, सुरक्षित काथं वय्मदैगु थाय् काथं विकास याय्गु थुकिया लागिं सुचुकुचु याय्मःगु खाँ कड दिल । वयकलं सल्लाघारी या १०८ पि जग्गा ब्यवस्थापन याय्ता पटक पटक सम्बन्धित निकायता पौ चवयो ताकिता यासां वेवास्ता यागुलिं स्थानीय सरकार नगरपालिकां पर्ती व सरकारी जग्गा संरक्षण याय्गु अधिकार दःगुलिं उकिया लिधांसाय् थमनं हे पःखंमुडक मौलिक शैलीं पुनःनिर्माण याडः वयो च्वंगु खाँ कड दिल ।

वयकलं ख्वप नगरया छगू छगू वडाता विशेषतायुक्त वडाकाथं विकास याय्ता नगरया उथेंयंक संतुलित विकासे बः बियो च्वंगु व शिक्षा, स्वास्थ्यखय् तस्कं बांलाक ज्यासानेगु प्रतिवद्धता नपां ज्या न्ह्याक च्वंगु दः धायोदिल । अथेहे वडाध्यक्ष श्यामकृष्ण खत्री ( १ ) जुं सांस्कृतिक महत्व दःगु ख्वप जिल्लाया फुक्क भक्तजनत भाइगु थुगु च्वंडा गणेशोयाथाय् लकस (वातावण) सफा व स्च्छ दयकेता संस्था क्रियाशील जुयो च्वंगु व नगरपालिकां दयकगु थी थी समितिया ज्याइवः या खाँ कड दिल ।

### युनेस्कोया प्रतिनिधि मण्डल ख्वप नगरपालिकाय्

२०७६ असोज ३०

ख्वप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापतिजुं युनेस्कोपाखें भूःपुं डा.गमिती बीजीसुरीया, क्याथरिन फोबर्स व नपिता श्रेष्ठ सिंह लगायत पुरातत्व विभागपाखें भूःपुं कर्मचारीपिन्ता ख्वप नगरपालिकाय् लसकुस याड दिल । प्रमुख प्रजापतिजुं प्रतिनिधिमण्डलता सम्पदा संरक्षण व सुचुकुचुखउत्कृष्टता हासिलयायां वयो च्वंगु खाँ कड दिसे ख्वप नगरपालिकाता सांस्कृतिक सम्पदां जःगु अले संस्कृति व सम्पदा ल्यं दःनिगु नगर काथं विकास याय्ता कुतः यासे मौलिक शैलीं छँ दानिपुं छँ थुव तय्ता उत्साहित यायां छँ दाडक वयो च्वंगु खाँ नं कड दिल । वयकलं अथे मौलिक शैलीं छँ दानिपिन्ता मोहडाय् छ्यःगु अपाः, सिं व पोल्हँ अपाः खय् जूगु खर्चया ३५ प्रतिशत अनुदान बियो च्वंगु, विश्वसम्पदा सूचीखय् नाँ जायो च्वंगु लाय्क, तःमाही लागाय्



संस्थाया नायो लक्ष्मी नारायण राजलवट जुं २०२१ सालया नापीं चवडा गणेशोयाथाय् पर्ती चवयो तःगु व २०४० साले नेपाली सेनाया नामे दर्ता यागु खः जक धायोदिल । वयकलं संस्थाया न्ह्यागुनं ज्याखय् जनताया ग्वाहाली दैगु आशा कायो दिल । ज्याइवःसं संस्थाया छयाञ्जे शारदाभक्त ब्यांजुं संस्थाया प्रतिवेदन प्रस्तुत यागु खःसा संस्थाया दांभारी विष्णु प्रसाद प्रजापतिजुं संस्थाया आर्थिक प्रतिवेदन प्रस्तुत याड द्युगु खः । उगु ज्याइवःसं न्वकु ओमकृष्ण श्रेष्ठ व ल्यू छयाञ्जे कृष्णागोविन्द मुलगुथिजुं नं न्वचु तयो द्युगु खः ।

गाडी ह्य् मरुगु निषेधित थाय् धोषणा यागु व सुजमारी निसें भार्वाचो तकया मू लाय् लोहँतं सियगु ज्या जुयो च्वंगु खाँ कड दिल ।

ख्वप नगरपालिकां सम्पदा संरक्षणता प्राथमिकताखय् तयो ज्या सड च्वंगु खाँ कड दिसे तःभवखाचां स्यंकगु सम्पदात पुनःनिर्माण व जीर्णोद्धार याड च्वंगु व अःतक ९० गू सम्पदा पुनः निर्माण याय् धुंगु, १५ गू स्वयो अप्वः निर्माणाधीन अवस्थाय् दःगु अः सिंह धवाका दरबार पुनः निर्माणया इवल्य् दःगु खाँ कड दिल । उगु सिंहधवाका दरबार पुनःनिर्माणया लागिं जूगु कार्यशाला गोष्ठी ख्वपया नगरपालिका व पुरातत्व विभागं मंकलं याय्गु खाँ क्वः ज्युगु कड दिसे ख्वपया लोकं हवांगु भैल देगः नकतिनि हे जक ल्हवने सिधगु खाँ कड दिल । अः डातापोल्हँ लगायत अपलं सम्पदात ल्हवनेकानेयाय्गु इवल्य् दःगु खाँ नं ब्याक दिल ।

युनेस्कोया डा. गमीनीजुं ख्वपनगरपालिकां याड वयो च्वंगु ज्या खाड लयूता प्वंकसें च्वछायो दिल अले सम्पदा पुनःनिर्माणे छिगु पला, मूर्त व अमूर्त संस्कृति संरक्षणे ख्वप नगरपालिकां याड च्वंगु कुत : व उपभोक्ता समितिपाखें याक वयो च्वंगु सम्पदा पुनःनिर्माण तस्कं पाय्छि जूगु धायो दिसें ख्वप नगरपालिकाया भावी योजना, ज्याइवः व सम्पदा संरक्षणया प्रगतिबारे जानकारी कायोदिल । प्रतिनिधिमण्डलया क्याथरिन फोर्बस्जुं सम्पदा पुनःनिर्माणे जनभावनाया कदर या-मयागु व पुलांगु शैलीं सम्पदा पुनः निर्माणया चुनौतिया बारे जानकारी कायोदिल ।



ख्वप नपाया उपप्रमुख रजनी जोशी जुं दय्केतांगु सिंहधवाका (न्ह्युकं भूयो दरबार) या बारे विस्तृत प्रस्तुतिकरण याड दिसे प्रतिनिधि मण्डलया न्ह्यसया लिसः बियो दिल । प्रतिनिधि मण्डलं ख्वप लायकुया स्थलगत भ्रमण याड

द्यूगु खःसा नगर प्रमुख सुनिल प्रजापतिजुं युनेस्कोया प्रतिनिधि मण्डल पाहांपिन्ता म्हवेखा इयो व नगरपालिकाया पिथना (प्रकाशन) त उपहार काथं बियो द्यूगु खः ।

## ख्वप नपाय् स्थानीय लाँजुव पिन्ता मार्गनिर्देशन

२०७६ असोज ३०

ख्वप नगरपालिका प्रमुख सुनिल प्रजापतिजुं ख्वप नगरपालिकाया ग्वसालय् जूगु स्थानीय लाँजुव (पथप्रदर्शक) तयूता मुंक छगु ज्याइवः यासे १५ गू बुँदाया कार्यविधि न्यंक दिल । उगु कार्यविधि



शुक्रवार निसें लागु जुइगु खाँ नं कड दिल । वयकलं ख्वपया लाँजुव पिसं थःगु बिस्कं पहः दैगु काथं इमान्दारीपूर्वक ज्या सानेता नपां देशां देखिसिता स्यनेगु व बांलाक च्वछाइगु काथं प्रस्तुत जुयूता सल्लाह बियोदिसे वयक पिसं ख्वपता सुरक्षित पर्यटकीय गन्तव्यकाथं म्हासिके वियता ग्वाहाली जुइकाथं ज्या सानेगुलि नं बःबियो

दिल । नपां नेपाल भ्रमण वर्ष २०२० बांलाक क्वचाय्केता 'भक्तपुर महोत्सव' भव्यकाथं डाय्केगु मति तयो नगरपालिका हेंचिल च्वंगु खाँ नं कड दिल ।

उपप्रमुख रजनी जोशीजुं सम्पदाया तःमिगु ख्वप दे याता न्ह्यागु क्षेत्रे नमुना काथं विकासयाड ख्वप नगरपालिकायाता पर्यटक तयूगु गन्तव्य स्थल काथं विकासयायूगु मू उद्देश्य ज्वड हचिल च्वंगु खाँ कड दिल । वयकलं ख्वपयाता 'सम्पदाया सहर' काथं ब्याख्या याड दिल ।

महानगरीय प्रहरी परिसर भक्तपुरया प्रहरी उपरिक्षक सविन प्रधान जुं ख्वपयूलाँजु व तयूसं याड च्वंगु बांलागु ज्याया प्रशंसा यासे पर्यटकपिन्ता ख्वपे सुरक्षित यायूगु जिम्मा नं लाँजुव तयूगु नं खः धायोदिल । ख्वप नगरपालिकाया प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत दिपक कोइरालाजुं नेपाल भ्रमण वर्ष २०२० सफल यायूता ख्वप नगरपालिकां याड च्वंगु ज्याया

जानकारी बियो दिसे ख्वपया विशेषताया बारे लाँजुवा तयूसं खःखःगु खाँ काड बांलागु सूचं सकभनं छ्वयगुलि ग्वाहाली यायूता आग्रह याड दिल ।

भक्तपुर नगरपालिका पर्यटन सेवा केन्द्र व सूचना केन्द्रया प्रमुख गौतम प्रसाद लासिवा जुं नगरपालिकां लागु यागु कार्यविधि व आचारसंहिता गथेखः अथेहे पालना याड दियता अनुरोध याड दिसे लाँजुवत अपराधिक गतिविधिं बचे जुयूता सचेत जुयूत धायो दिल । ज्याइवःसं दुर्गानया नायो केदारतामाड, चिनियाँ लाँजुवया नायो निसान प्रधान, भक्तपुर पर्यटन विकास समितिया नायो रामसुन्दर भेले व पर्यटन सूचना केन्द्रया मुरज दिदियाजु पिसं नं थःथःगु धारणा प्वंक द्यूगु खः।

ख्वप नगरपालिकां स्थानीय लाँजुव पिन्ता लाइसेन्सनपां ल्या (नं) दःगु ब्याच व वस(पोशाक) नं व्यवस्था यागु जुल । वयक पिन्ता वस आकासेरंगया वाँचुगु नं, वाँचुगु पाइन्ट, व खरानी रंगया कोटया व्यवस्थायागु खः ।

## मारिचारी पसले अनुगमन

२००६ असोज ३०

खवप नगरपालिकां अनुगमन समितिया दुजः नपां वडा नं ६ या वडाध्यक्ष हरेराम सुवालजूया न्हयलुवाय् कमल विनायक, दत्तात्रय व सुकुलधवाकाय् च्वंगु न्हयगु पसले अनुगमन याड दिल् ।

विनायक मिठाइ भण्डारं उत्पादन यागु गुडपाके लेबल तिजक पटक-पटक अनुरोध यासां मतःगुलिं चेटावनि नपां सफा याय्मःगु सल्लाह विलसा, लवजु मिठाइ भण्डारे फुक्क थाय् सफा मजुगुलिं आवश्यक कार्वाहीया लागिं स्वन्ह्या दुने नगरपालिकाय् वय मःगु व पुलांगु स्येगु भेजकिमा दश किलो व समोसा ३५ गः आनाहे नष्ट याता अथेहे शाक्य स्वीट्स मारी पसले म्याद फुगु ३५ गु प्याकेट पापड मात्रा मगागु, पेप्सी छगः जफत यासे गुडपाक व प्याकेजिड

लेबल तय्मःगु ज्या सानिपिन्ता एप्रोन फिडक, थाय् सफा याय्गु सल्लाह बियो दिल् ।

अथेहे जल्पादेवी मिठाइ भण्डारे भान्छा तस्कं दुर्गान्धित व फोहोर जुगु नयमज्युगु अखाद्य वस्तु हाइड्रो छयोगुलिं कार्वाही यालागिं नगरपालिकाय् सःतगु व तालाजु छजु जफतयासे पसः नविकरण याय्मःगु भान्छा सफा याय्मःगु अले फले सामान मतय्गु सल्लाह बियोदिल् ।

अथेहे सुरज मिठाइ भण्डारे मारिचारीखय् रड्गु मतय्गु, फले सामान मतय्गु, सफायाय्मःगु सल्लाह बियो दिल् । अथेहे रामेछाप मिठाई भण्डारे पांलारी मिटरं जाँचे याबले २४ स्वयो अप्चक्यंगु चिकं पारामिटर पुलांगु व स्यंगु प्याडा नेगू किलो, लड्डु छगू किलो नष्ट यासे तालाजु छजु नं जफत यात । पटक-पटक धःसां सफा मयागु व पसः नविकरण मयागुलिं

कार्वाहीया लागिं नगरपालिकाय् सःतगु दः ।

अथेहे श्रेष्ठ मिठाइ भण्डारे रड्गु अप्चः दःगु ह्येगु पुरी नेप्चःनष्ट याड पसःनविकरण याय मःगु व थाय् सफा याय् मःगु सुभावा बियो दिल् । उगु अनुगमने ६ नं वडा कार्यपालिका सदस्य रोशन मैयां सुवाल भनपा स्यानिटेशनया न.नि. दिलिप कुमार सुवाल, व.नि.-रामकृष्ण प्रजापति, खाद्य प्रविधि व गुण नियन्त्रण विभागया खाद्य अनुसन्धान अधिकृत सान्तोष ढकाल, खाद्य निरीक्षक कौशल ओझा व प्रवीन कुमार अधिकारी, भक्तपुर स्वास्थ्य कार्यालयया ल्याव टेक्निसियन योगिता खनाल, राष्ट्रिय उपभोक्ता मञ्चया मनोज थापा, महानगरीय प्रहरी परिसरया राजबहादुर डगौरा, उद्योग वाणिज्य संघया संजय जोन्डे व भनपा कर उपशाखाया मोहन देवी ब्यांजु नं सहभागी जुयो द्यगु खः ।

## दत्तात्रय लागाय् गमला तयो हरियाली प्रवर्द्धन

२०७६ कार्तिक १

खवप नगरपालिकाया मदिकक न्हयाक वयो च्वंगु पाक्षिक सुचुकुचु ज्या इवःकाथं शुक्रबार खवपया दत्तात्रय लागाय् हरियाली प्रवर्द्धन याय्ता खवप नपाया प्रमुख सुनिल प्रजापतिया मू पाहाँलय् थी थी स्वमा नपांया गमला तय्गु ज्या इवः जुल ।

उगु ज्या इवःसं प्रमुख प्रजापतिजुं खवप नगरपालिका देया दकले चिच्याहांगु नगरपालिका जूसां देशय् दकले बांलागु अले सुचुकुचु दःगु व ब्यवस्थित नगर दय्केगु मतिं ज्या साड च्वंगु व 'भक्तपुर महोत्सव' या तयारीकाथं नगरे दुने ल्वहँतं सियगु व तार भूमिगत याय्गु ज्या जुयो च्वंगु खौ कड दिल् । वयकलं खवपया छगू छगू समपदा ज्वः मरुगु धायो दिसें उकियाता ल्हवनेकाने याड म्वाक तय्गु ज्या नगरपालिकां याड

वयो च्वंगु अले थौ पिडागु स्वमाया बिचः स्थानीय वडाबासीं याय्मःगु खौ ब्याकदिल् ।

व य क लं विश्व सम्पदाया धल खय् नां जायो च्वंगु सम्पदास्थलय् पार्किड रोके यायां वानिगु, पर्यटक पिन्ता अःपुक चाहिले दैगु काथंया मःगु ब्यवस्थापन व खवप ता पर्यटकीय गन्तब्य स्थल काथं विकासयाय्गु नगरपालिकाया लक्ष्य खः धायोदिल् । वयकलं युनेस्कोया प्रतिनिधिमण्डलं खवपया सम्पदा स्वय

धुकथानाया सम्पदा संरक्षणया ज्या याता



चवछायो प्रशंसा यागु खौ काड दिसें थाय् थासय् गमला तयो वाउंसे च्वंकागु भीगु नियमित सुचुकुचु मेपिन्ता क्यनेता मखुसें पर्यटक पिन्ता चाहिलेमन्दैगु काथं दय्केता





## निप्यांगुगु स्वप पौ

याडागु नं खाँ ब्याक दिल ।

ख्वप नपाया उप-प्रमुख रजनी जोशी जुं ख्वप नगरपालिकां थाय् थासय् वाउँ से च्वंक तयो तय्या लागिं व जनसंख्या

अप्वयो वसेलिं थथे वाउँसे च्वंगु सिमाचा स्वमात पियःमःगु खाँ कड दिल । ज्याइवःसं भनपा वातावरण समितिया दुजः अले कार्यपालिकाया दुजः सुनिता अवाल, अ भनपा

वडा नं. ९ या पूर्ववडाध्यक्ष कृष्णभक्त लवजु, वडासदस्य इन्द्रबहादुर प्याथ, कार्यपालिका सदस्य छोरीमैया सुजखु नं न्वचु तयो द्युगु खः ।

## विपद व्यवस्थापन तालिम क्वचाल

२०७६ कार्तिक २

ख्वप नगरपालिकाया गवसालय् न्ह्याक च्वंगु प्यन्ह्या विपद व्यवस्थापन क्वचाय्केगु ज्या इवः ख्वप न.पा. प्रमुख सुनिल प्रजापतिया मू पाहाँलय् १ नं वडा कार्यालयया सभा हल्य् क्वचाल । उगु ज्या इवःसं मू पाहाँ प्रजापतिजुं तालिम कःपुं ग्याड मखुसं साहसयाड ज्यासानेगु बचं वियमःगु खाँ कड दिल । वयकलं थःगु सुरक्षा थमनं हे यायगु विपदबले थःबचे मजुइक मेपिन्ता ग्वाहाली याय् मफैगुलिं तालिम काय् धुपुं मनूतय्सं आत्मरक्षा यासे जनताया सेवा यायमःगु, उद्धारयायगु नं सेवा हे खः धायो दिल । उद्धारया इवल्य् थःगु ज्यान तकनं वाने योगु उकिया मूल्याङ्कन जनतां याइगु धायोदिल । तालिमया दसिपौ स्वयो उद्धारया इलय् ज्या सानिपुं मनु तय्या जनताया तुगलय म्वाड च्वपुं उद्धार कर्ता काथं मूल्यांकन यासे अपलं च्वय ताइगु खाँ कड दिल । वयकलं थःपरिवार व थगु सम्पति स्वयो जनताया सेवाखय् मन क्वसायक ज्या सानिपुं मनूत तःहां जुइगु खाँ कड दिल । वयकलं खाँ ल्हाइपिनिगु मखु ज्या याइपिनिगु मूल्याङ्क जुइगुलिं उद्धारया पिनिगु ई वय्वं सम्मान याइगु खाँ धायो दिसे विपदया इलय् मतिमतयागु दुर्घटना नं जुय फःगुलिं विपदया इलय् सम्पदा म्वाक तय्यु ज्या तस्कं महत्वपूर्ण जूगु खाँ फ्रान्सया ८०० दा पुलांगु चर्च मिं न्वगु इलयया उदाहरण प्रस्तुत याड दिल । सामान्य घटनां इलय होसयाय मफःसा तहांगु

क्षति जुयफःगु लिं इलय् हे सम्पदा बचेयाय गुलिं ध्यान तयमःगु खाँ नपां न्हूगु पुस्तात

तालिम तस्कं महत्वपूर्ण जुगु व दमकल द्रहं मवानिगु थासय् मिंन्वइबले पुखुली च्वंगु



अपलं विकृतिखय् लाड च्वंगुलिं समाजय् नोक्सान जुयो च्वंगु खाँ कड दिसें छफुति बिषं दुरुया पुखु हे फतपुइक ब्युथें छम्हा बांमलाम्हा मनूनं समाज हे स्यंकिगुलिं थुजगु ज्याखय् नं बिचः याड पला छिय मःगु अले समाजय् हयूपा हयूगु अःपुगु ज्या मखुसां असहज परिस्थितिखय्नं ज्या साने फय्के मःधायो दिल ।

ज्या इवःसं प्रमुख सेनानी शिवप्रसाद पौडेल जुं विकास, स्वास्थ्य व शिक्षा फुक्क लागाय् थिइगु काथं ख्वप नगरपालिकां विपदया इलय् नं ज्या साने फय्केगुया तालिम ब्युगुलिं लय्ता प्वकसे विपदया इलय् मथां उद्धार याय्ता आधारभूत

नाखं गथे मि स्यायगु तालिम बियमःगु खाँ नं कड दिल ।

अथेहे प्रहरी उपरिक्षक सबिन प्रधानजुं इलय हे उद्धार याय् फःसा तहांगु विपदं बचेयाय् फैगु अले थुकिया ज्ञान व सीप दःसा उद्धारया ज्या बांलाइगु मखुसा जोखिम जुइगु खाँ नं कड दिल । अथेहे सशस्त्र प्रहरी उपरिक्षक रमेशसिं ठकुरी जुं विपदया इलय् फुक्क छप्पा जुयो उद्धार याय्मः धायो दिल ।

ज्या इवःसं उपप्रमुख रजनी जोशी जुं उद्घोषण याड द्युगु ज्या भ्वः सं प्रशिक्षार्थी बलराम न्हिसुतुं न्वचु वियो द्युगु खः । प्रमुख सुनिल प्रजापतिजुं प्रशिक्षार्थी पिन्ता दसि पौ लःल्हाड द्युगु खः ।

**नगरपालिका भीगु हे संस्था खः  
इलयहे करपुल ग्वाहाली याय्नु**



निप्यांगुगु स्वप पौ

## ‘सहकारी संस्था बिसेवांसा उकिया जिम्मेवारी सरकारं काय्मः’



नेमकिपाया नायो नारायणमान बिजुक्छें (रोहित)

२०७६ कार्तिक २

स्वप नेमकिपाया नायो नारायणमान बिजुक्छें (रोहित) जुया मू पाहाँलय् उलेज्या जूगु भक्तपुर बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाया नीन्यकगू वार्षिक साधारण सभासं बैंक व शोषक तय्गु बिरोध याय्मःगु खाँ न्हि थाड् दिल । वयकलं ज्या साड् नैपुं ज्यापु-ज्यामि तय्गु न्हापांगु ल्वापु बैंक व पुँजीपति वर्ग नपां जुड्गु अकिं शत्रुता इलय् हे म्हासिड्के मःगु खाँ नपां जनताता शोषण याड्पुं शोषक तय्ता कार्वाही यायमः धायो दिल । वयकलं शत्रु व मित्र म्हासिके मफयो हे माओवादी तय्गु बदनम जूगु नपां धेबाया नितिं सिद्धान्त त्वःत ज्या सानिगु गद्दारी खः, धायो दिसे शत्रुया हःने कप क्वछुगु ज्या गुल्लें हे याय मज्युगु खाँ नं कड् दिल ।

वयकलं पदय् च्वनिपुं ग्याय मज्यु । जनताया नितिं जेलय् च्वनेता नं लिचिलय् मज्यु थमनं अपलं गल्ती याय् धुक अःगल्ती याय् मते, पदया दुरुपयोग याड् अकुत सम्पति कमेयायधुक धेबा कमे याय्गु खाँ ल्हाय्मते दक कार्यकर्ता तय्ता मार्गनिर्देश याड्पुं सत्ताय च्वंड च्वंपुं नेता तय्गु नेखरं क्वाय्गु द्वैध चरित्रया खाँ स्पष्ट यासैं दकलले न्हापां प्रचण्ड भिने माला अले तिनी कार्यकर्तात भिनी जक स्पष्ट याड् दिल ।

निस्वार्थ रुपं जनताया सेवा मयाड्पुं नेतात शत्रुया हःने कपः क्वछुकगु प्रसङ्ग न्हिथांसे वयकलं जिम्मेवारी काय् धुक निश्चित लाँपु ज्वड हज्याय्मः, उखेचाकु थें उखे माकुथें जुयो दोधारे नीति काय्मज्यु धायो दिल ।

सरकारी संस्थाय् सरकारं कर कः स्पलिं सहकारी संस्था प्रति सरकार जिम्मेवार जुयमःगु सहकारी संस्था बिसे

वांसा उकिया जिम्मेवार सरकारं कायमःगु खाँ वयकं कड् दिल । सहकारी संस्थाता क्वथय् थुड तःतः हांगु बैड्कता पोसे याड्गुलि सहकारीकर्मी त चनाखो जुयमःगु खाँ कड् दिसें नेमकिपाया नायो रोहितजुं न्ह्यसःतयो दिल । छु भीगु देशय् १ करोड जनता बराबर छम्हा प्रजक मन्त्री तय्गु धःसा सरकार माने जुइला ?

देशदुने हरेक क्षेत्रे दलाल तय्गु चलखेल जुयो च्वंगु खाँ कड् दिसें वयकलं सिंह दरवार दुने भारतीय बैड्क तकेगुलि दलाल तय्गु तःहांगु लाहा दै धायो दिसे पुँजीवादी व्यवस्थाय् धेबा मदय्क सांगु छपु हे मथिड्किगु खाँ कड् दिल ।

जिम्मेवारी कायो तःपुं पदाधिकारी मनु तय्सं अःपुगु जक ज्या याय्गु स्वयो जनतातय्ता ज्या बिय फैगु उद्योग, कारखाना चाय्क स्वदेशे रोजगार वियमःगु खाँ काड् दिल । उगु ज्या इवःसं संस्कृति शिरोमणी हरिराम जोशी व लोहँकःमि कान्छा धाइम्हा काजीराम रञ्जितकार पिन्ता मू पाहां नारायण मान बिजुक्छें जुं दसि पां व दोसल्लां डय्क सम्मान याड् दय्गु नपां दद म्हा असल ऋणीपिन्ता लय्ता पौ लःल्हाड् दय्गु खः ।

संस्कृति शिरोमणि हरिराम जोशीजुं नेपःया संस्कृति व व्यवहार नपां मिलेजुगु तस्कं वैज्ञानिक जूगु लिं थुकियाता म्वाक तयमःगु खाँ कड् दिल । नेमकिपाया केन्द्रीय दुजः नपां ने.क्रा. महिला संघया केन्द्रीय नकिं अनुराधा थापा मगर जुं सिंहदरवारे बैंकतय्ता भारतीय एकाधिकार पुँजीया संलग्नता दःगु पुँजीवादी व्यवस्था ल्यंक तय्ता निजी बैंकया तहांगु लाहा दःधायो दिल ।

देश प्रेमया भावनां समाजय् ह्यपुा ह्यगु मतिं निस्वाड् तःगु सहकारी संस्थाया भूमिका तस्कं महत्वपूर्ण जूगुलिं लाहातय् ज्या दैगु तालिम बियो भीगु देशय् हे रोजगार दैगु ज्या सानेमःगु शोषित पीडित जनताया पक्ष सरकारं म्हुतिड् धौ फिड् च्वंगुलिं जनताया सांस्कृतिस्तर हज्याकेता शिक्षा व स्वास्थ्य ध्यान तय्मःगु न्हूगुपुस्ता त लागु पदार्थ सेवनय् लाड् च्वंगु खाँ नपां भारतं अतिक्रमण याड् तःगु थासय् सहकारीया भ्रमण यंकेमःगु सल्लाह नं बियो दिल ।

उगु ज्या इवःसं राष्ट्रिय सहकारी बैड्कया ज्ञानबहादुर तामाड् सिन्धु नेवःखलया नायो माधव लाल कर्माचार्य भक्तपुर जिल्ला बचतया कृष्ण गोविन्द लाखा, भनपा ९ या वडाध्यक्ष रबिन्द्र ज्याख्वः सल्लाहकार कृष्ण प्रसाद धन्छा पिसं न्वचु तयो दय्गु खःसा संस्थाया थी थी पदाधिकारी पिसं थःगु प्रतिवेदन पेश यागु ज्याइवःया सभा नायो संस्थाया नायो बलराम प्रजापति जुं कुबियो दय्गु खः ।



## सामुहिक बचतया साधारण सभा

२०७६ कार्तिक ३

खप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापतिया मु पाहाँल्य पानसय मताच्याक बोलाछँया सामुहिक बचतया २२ कगू साधारण सभाया उलेज्या जुल । उगु ज्याइवःसं प्रमुख प्रजापतिजुं धेबाया नितिं जक ज्या सानिगु संस्था सदस्य पिन्ता अले अजपुं सञ्चालक तयसं संस्थाता भिं मयाइगुलिं सचेत जुयमःगु नपां समाजय् नैतिक मूल्य भन भन क्वम्ह्यो वाड च्वंगुलिं चिन्ता प्वंक दिल । वयकलं जेष्ठ नागरिक व एस इइ पास जूपिन्ता यागु सम्मान डालकाय् वहःगु धायो दिसें खप नगरपालिकां शिशु स्याहार केन्द्र अझ व्यवस्थित याड फुक्क वडाय् चायकेगु खँ कडदिल ।

खप नगरपालिकां न्ह्याकच्वंगु कलेजे खप नगरया छँ खा पतिक्या विद्यार्थीत नर्स-इञ्जिनियर ब्वड च्वंगु सरकारं पक्षपात मयासीं खप विश्व विद्यालय स्वीकृति ब्यसा

नगरपालिकां मेडिकल कलेज सहितया विश्व विद्यालय न्ह्याकगु 'न्हापांगु नगर सरकार' जुइगु खँ वयकं ब्याक दिल । भनपा वडा नं. ३ या वडाध्यक्ष राजकृष्ण गोरा जुं देशया र ाजनीतिक स्थिरतां जनताया आर्थिक स्तर थाकाय्ता

ग्वाहाली जुइगु खँ कड दिसे संस्थाता बदनाम याइपुं संस्थाया शत्रु खः धासे बजार अनुगमनया इवःले अपलं अखाद्य वस्तुत दःगुलि सजग जुयगु सल्लाह बियो दिल ।

भक्तपुर जिल्ला बचत व ऋण सहकारी संस्थाया नायो कृष्ण गोविन्द लाखाजुं सहकारी संस्थां अपलं ब्याज वियगु स्वयो समुदायता भिं जुइगु ज्याखय्

छयलेमःगु खँ कड दिल । अथेहे नीछकगु साधारणसभां त्याक वम्हा नायो धनेशर



ाज राजोपाध्याय, संस्थापक नायो श्याम प्रसाद मुनंकर्मी, न्वकु राजाभाइ भेले व छयाञ्जे विष्णु गोपाल खिम्वाग जु पिसं न्वचु बियो दयगु उगु ज्या इवःसं मूपाहाँ प्रमुख ज्ञजापति जसं जेष्ठ नागरिकपिन्ता हनापौ व दोसल्लां डय्क अले सम्मान यागु खः सा पाहां पिसं एस इ इ पास जूपिन्ता हनापौ लःल्हागु खः ।

## खप १ वडाय् स्वन्ह्या कःसि खेती तालिम

२०७६ कार्तिक ३

खप १ वडाय् कृषि समितिया ग्वसालय् आइतबार निसें सुरु जुगु स्वन्ह्या कःसि खेती तालिमया उलेज्या यासें खप न.पा. प्रमुख सुनिल प्रजापतिजुं म्हवचा जग्गा खय् अपलं उत्पादन यायगु थी थी प्रविधित विकास याड वयो च्वंगु नपां महिला श्रमयाता अपलं छयलेता नगरपालिकां सीपमूलक तालिम न्ह्याक वयो च्वंगु खँ ब्याकसें महिलात तस्कं ज्या बांलापुं खयानं इलं मिसा मस्तय्ता क्वथय् थुनेगु, न्याय-मिय या बस्तु थें यायगु व बोक्सी पःयाड



कसा यायगु थजगु जघन्य अपराध याड वयो च्वंगु खँ कड दिल ।

वयकलं मिसा मस्तय्ता न आर्थिक समानताया लागिं खप न.पां महिला केन्द्रीत थी थी लाहातय् ज्या दइगु सीपमूलक ज्याया तालिम बियो वयो च्वंगु, गुकिं तःमिःचिमि व मिसा-मिजंयाता मपाक भेद तांक यंकिगु खँ कड दिल नपां समाजय् पिलुय मछिंगु अनैतिक ज्या यागुया द्वपं लाड च्वंपुं सांसद व जनप्रतिनिधि तयगु कारणं देशया बदनाम जुयो च्वंगुलि खँ कड दिसे ने.म.कि.पां राजनैतिक चेतनास्तर थाकायो देशभक्त इमान्दार व नैतिकवान मनूत दयकेगु मू उद्देश्यं ज्या साड च्वंगु खँ कड दिल ।

खप वडा नं १ या वडाध्यक्ष श्यामकृष्ण खत्री जुं खप नपां समाजता बुद्धिजीवीकरण यायगु काथं ज्या साड च्वंगु नपां नगरपालिकां न्ह्याक च्वंगु थी थी तालिमया खँ नपां कःसि खेतीयाड विषादी मरुगु तरकारी पिड ताजा तरकारी नयता सल्लाह बियो दिल ।

अथेहे खप नपा कृषि समितिया कजि राजकृष्ण गोराजुं स्वस्थ व सार्थककाथं म्वायगु खःसा स्वास्थ्यवर्द्धक नसा नयमःगु





## निप्यांगुगु स्वप पौ

अले कःसि खेती थुजागु ज्यायाता बःबिडगुलिं तालिम न्ह्याक च्वंगु खॉ कडु दिल । नेमकिपा १ नं. वडा इन्चार्ज लक्ष्मी नारायण राजलवतजुं विदेशं वडगु विषादीयुक्त तरकारीया विकल्प कःसि खेती याडु थःता मःछि तरकारी थमनं हे उत्पादन याय् फँगुलिं बांला धायो दिल ।

उगु तालिमया प्रशिक्षक सविन ख्याजुं कृषकपिन्ता विषादी छ्यलेमज्यगु खॉ काँकां पसः व संस्थां प्याहाँ वडगु धु मुडु कम्पोष्ट

सः (नेपाली सः) दयक कःसि खेती तयो फाइदा काय् फँगु खॉ कडु दिल । उगु ज्या इवः या सभानायो वडा नं. १ या कृषि समितिया नायो पूण्यराम वाइजू भनपा १ वडाया वडा सदस्य सूर्यप्रसाद श्रेष्ठ जुं नं थःगु खॉ तयो दयगु खः ।

तालिम क्वचाय् धुंक कार्तिक ५ गते मंगलबार तालिमया प्रशिक्षार्थी पिन्ता ख्वप नगरपालिकाया उपमेयर रजनी जोशीजुं दसि-पौ लःल्हाड दयगु खः ।

## स्थानीय तहया प्रमुखत नपां महालेखा परिक्षण सम्बन्धी खँलाबल्हा

२०७६ कार्तिक ६ गते

महालेखा परीक्षण कार्यालय यँ या ग्वसालय् जुगु स्वनिगःया स्थानीय तहया प्रमुख, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत व लेखा प्रमुखत नपां स्थानीय तहं सम्पदा यागु आ.व. २०७५/७६ या आर्थिक कारोबार विकास निर्माण सेवा प्रवाह खर्च ब्यवस्थापन व राजस्व संकलनखय् खानेदःगु समस्या ज्यंकेता जूगु कुतः या बारे लेखा परिक्षण सम्बन्धी खँलाबल्हा ज्या इवः जुल ।

उगु ज्या इवःसं ख्वपनपाया प्रमुख सुनिल प्रजापति जुं ख्वपय् जुयो च्वंगु फुक्क धाय्थे विकास निर्माण ज्या इवःत उपभोक्ता समिति दयक स्थानीय जनताया सहभागीता नपां जनश्रमदान नं कायो जुयो च्वंगु खॉ कडु दिल । उपभोक्ता समिति मार्फत ज्या सानेबले दांक, भिंक बल्लाक ज्या जुइगु नपां निर्माणया फुक्क धेबा स्थानीय जनताया दशवीहे खर्च जुइगु अले जनतातय्ता रोजगार (लजगः) नं दैगु खॉ कडु दिल । वयकलं नेपाल सरकार मार्फत वैगु बजेट लापरवाही जुयो च्वंगु खॉ कुल दिसे इलय् हे ज्या सिमध्यक्किपुं व गुणस्तरहीन निर्माण याइपुं ठेकेदार पिन्ता कार्वाहीया माग याडु दिल ।

वयकलं विना स्वार्थ विदेशं ग्वाहाली मयाइजुं खॉ कडु

दिसे जर्मन सरकारं भीता मछिंगु सर्त तःगुलिं १ अर्ब २० करोडया आर्थिक ग्वाहाली मकायागु खॉ स्पष्ट याडु दिल ।

यँ महानगरपालिकाया प्रमुख विद्यासुन्दर शाक्य जुं पुरातत्व विभाग व गुठी संस्थान नपां ज्या साने थाकुगु, मेलम्चीया अनियमित ज्याखं लाँ दय्केगुलि अपलं धेबा खर्च जुगु इलय हे ज्या सिमध्यक्पुं ठेकेदार तय्ता कार्वाही याय्मःगु जनप्रतिनिधी पिनीगु भ्रमण सेवा सुविधा नियम संगत ढंगं कायमःगु खॉ कडु दिल ।

महालेखा परीक्षक टंकमणि डंगोल जुं ख्वप नगरपालिकां उपभोक्ता समिति पाखं याक च्वंगु ज्या मेगु स्थानीय तहं नं डाल काय्मःगु व नेपाल सरकारं न्हःपां स्थानीय तहया लेखा परीक्षण यागु खॉ कडु दिल । वयकलं स्थानीय तहं याइगु विकास निर्माण सेवाप्रवाह सार्वजनिक खरिद प्रक्रिया आन्तरिक स्रोत परिचालनया विषयता बः बियो लेखापरीक्षण याडु च्वंगु खॉ कडु दिल ।

ज्या इवःसं स्वनिगःया सम्बन्धित प्रमुख पिसं मःथे दक्ष जनशक्ति मरुगु, टेण्डर मतः गुलिं उपभोक्ता समिति पाखं ज्या सांके मःगु, एक करोड स्वयो च्वयया ज्या टेण्डरं बियागु, उपभोक्ता थःहे ठेकेदार जुइगु प्रचलन अप्वयो वगु खॉ प्वंक दिल ।

## फल्चा व शारिरीक ब्यायाम स्थल उलेज्या

२०७६ कार्तिक ६ गते

ख्वप नपा १ वडाया दयकगु न्हूगु फल्चा व शारीरिक ब्यायामस्थल ख्वप नपाया प्रमुख सुनिल प्रजापतिजुं उलेज्या यासैं नःपली सृजना नगर सेवा समितिता ब्यायाम सामग्री लःल्हाड दिसें थाय् थासय् शारीरिक ब्यायाम स्थल तयागुया उद्देश्य सकल नगरबासीत स्वस्थ याय्गु मति खः धायोदिल । वयकलं नेपाल मजदुर किसान पार्टी प्रत्येक नागरिकपिन्ता सैनिक तालिमया माग याडु वगु व ब्यायामं शारिरीक तन्दुरुस्त जुइगु खॉ कडु दिसें सिद्धपुखुया उत्तर पाखेया कासा ख्यलय ख्वप न.पां विद्यालय स्तरीय कासाया ग्वसः ग्वयो भाजुपुखु, रानीपुखु थजःगु तःतहांगु

ज्या जुयो च्वंगु खॉ कडु दिल ।

ज्या इवःसं १ वडाया वडाध्यक्ष नपां ज्या इवः या सभानायो श्यामकृष्ण खत्री जुं नगरबासीपिन्ता स्वास्थ्य याय्ता हिगं वडाया ब्यायामस्थल दय्कगु, सिद्धपुखुया पूर्वपाखय् शौचालय दय्क चाह्य् वै पिन्ता सहज जुइगु काथं शौचालय दय्कगु खॉ कडु दिलसा, पूर्व वडाध्यक्ष लक्ष्मी नारायण राजलवट, फल्चा उपभोक्ता समितिया नायो गणेश भक्त कोजु नं न्वचु ब्युगु उगु ज्या इवः सं दांभारी बाबुकाजी धौबञ्जारजुं लागत इष्टिमेट ५९ लाख ६० हजार दगुली कुल खर्च ५२ लाख ३७ हजाचर जूगु खॉ कडु दिल ।

## दक्षिणकाली नगरपालिकाया प्रतिनिधिमण्डल ख्वप नपाय्

२०७६ कार्तिक ६ गते

ख्वप नगरपालिकाय् भ्रःपुं दक्षिणकाली नगरपालिकाया प्रमुख मोहन बस्नेत नपाया पुचः याता ख्वप नगरपालिका प्रमुख सुनिल प्रजापतिजुं लसकुस यासे नगरपालिकाया ज्या नेपाल मजदुर किसान पार्टीया घोषणा-पत्र काथं जुयो च्वंगु शिक्षा व स्वास्थ्यता प्राथमिकताय् तयो नगरपालिकां थी थी न्हय्गु कलेज, खुगू शिशु स्याहार न्ह्याक च्वंगु थुगुसी कानुन व चित्रकला विषयसं अध्यापन यागु, इतिहास, राजनीति शास्त्र, भूगोल, नेपाल भाषा, संस्कृति, ब्वनिपुं नगरया ब्वनामि पिन्ता छात्रवृति, आर्थिक रुपं कमजोरपुं विद्यार्थी पिन्ता नगरदुनेया सच्छीम्हा ब्वनामि पिन्ता स्नातक वा व स्वयो च्वयया तह ब्वनिपिन्ता डामु लाख तका दाँ सहलियत शैक्षिक ऋण, १०० शैयाया ख्वप अस्पताल दय्क च्वडागु, छेँ छेँ नर्सिङ सेवा जेष्ठ नागरिक पिन्ता नियमित स्वास्थ्य परीक्षण, तिलगङ्गा मिखाया अस्पतालया ग्वाहालिख्य् दांक मिखाया अपरेशन आयुर्वेदिक सेवा, छाती पुनः स्थापना केन्द्र निसें खाँ कड दिल ।

वयकलं नगरदुनेया ब्वने कुथिइ स्थानीय पाठेयक्रम दय्क लागु याड च्वंगु नपां सम्पदा संरक्षणो विदेशी सहयोग मकसें पुनःनिर्माण याड च्वंगु आवास योजना न्ह्याक च्वंगु खाँ नपां स्वायत्तताया अभ्यास ख्वप नपां याड च्वंगु खाँ कड दिल । नपालाय्गु इवल्य् दक्षिणकाली नगरपालिकाया प्रमुख बस्नेत जुं खुगु गा.वि.स. मिलेयाड दय्कगु दक्षिणकाली नगरपालिका प्राकृतिक स्रोतं जःगु धार्मिक महत्वया नगरपालिका धायो दिसें ख्वप न.पा. या उदाहरणीय ज्या त स्वय्गु नपां ख्वप नपा पाखं न्ह्याक च्वंगु कलेजत स्वयगु उद्देश्य काथं वयागु खाँ कड दिल ।

उगु भ्रमण टोलीसं उपप्रमुख वसन्ती तामाड डंगोल वडाध्यक्षपुं श्याम बहादुर खत्री, शङ्करमान महर्जन, अमृका बलामी, का.पा.दुज राजेश परियार व मेमेपुं पदाधिकारीपुं व कर्मचारी तःभ्रःगु खः ।

## सरकारय् वापुं पार्टीया मनूत भ्रष्टाचारी

२०७६ कार्तिक १२

नेपाल संवत् १९४० न्हें दँ क्यंगुया लसताय् नेपाल भाषा साहित्य तःमुंज्याया ग्वसालय् छगू सांस्कृतिक ज्याली न्ह्याकल । उगु ज्याली ख्वपया अपलं सांस्कृतिक बाजागाजा नपां थी थी सहकारी संस्था संघ संस्थात उपस्थित जुगु खः । ख्वप नपाया वडा नं १ निसें ५ तकया संघ-संस्था पुचः, सांस्कृतिक पुचःया सकल पासापुं गःहिति व ६ वडा निसें १० वडा तकया संघ-संस्था सांस्कृतिक पुचःया पासापुं सुजमारीं खौमा त्वाल्य् थ्यंक मास्तर जगत सुन्दर मल्लया भ्र्वातां (सालिकय) स्वमं क्वखाय्क सभा जूगु खः ।

ने.भा.सा तःमुंज्याया सल्लाहकार व संस्थापक नायो कान्छा बासुकलाया सभानायोल्य् जूगु उगु मुंज्यासं मू पाहां नेमकिपाया छयाञ्जे नपां संघीय सांसद प्रेम सुवाल जुं सरकारय् वापुं पार्टीया मनूत भ्रष्टाचारी व ठेकेदार तय्गु महाजाल्य् लाड च्वंगु थःहे सार्वजनिक जग्गा नय्गुलि दुथ्याक च्वंगु खाँ कड दिल । प्रचण्डया छेँ थुवयाता ठेक्का ब्युगु नगरकोट वानेगु लॉ अतकनं मदयकानं कार्वाही याय्गु सत्ता पाखुयो तःगु भक्तपुर क्यान्सर अस्पतालया न्हपायायपुं भ्रष्टाचारीपिन्ता संरक्षण याड अमिता हे चले याकेमःगु अदालतया निर्णय मिले मजुगु, भक्तपुर



ईटाकारखाना, दुवाकोट नेक कलेज व यँया छायाँदेवी कम्प्लेक्स बालुवाटार या जग्गा नक्कली म्हवें व पूर्जा दयक नयो च्वंगुलिं थजपुं मन्त्री तय्सं जनतातय्ता भिं याइमखु धायोदिल । वयकलं मा. जगत सुन्दर मल्लया योगदान शंखधर साख्वाया योगदान नपां जनता सचेत जुयो भ्रष्टाचारी तय्ता कार्वाही याय् मफू तल्य् देः बांमलाइगुलिं जनता म्वाय्मःगु उकिं नेपाल भाषा साहित्य तःमुंज्या पिबवयो च्वंगु नारा जनता म्वासा भाषा म्वाड उचित जू धायो दिसें सकसिता न्हू दँया भिन्तुना देछायो दिल ।

## ख्वपनगरपालिकापाखं नीम्हा सांस्कृतिक गुरुपिन्ताहानेज्या

२०७६ कार्तिक ११

ख्वपनगरपालिकाया ग्वसालय् ख्वपया लायकुलि थी थी परम्परागत सांस्कृतिकप्याखं ल्हुइक न्हँ दँ ११४० क्यनिगु लसताय् २० म्हा सांस्कृतिक गुरुपिन्ताहानेगु ज्याभ्वःन्ह्याकल ।

उगु ज्याभ्वः या मू पाहां नेमकिपायानायो नारायणमानबिजुकुछें जुं पुखां त्वःततकगु संस्कृति व सम्पदाल्यंक तय फःसा मानव सभ्यताया विकास थुइकेता अःपुइगु खाँ कड दिसें नगर व गांया भिन्नता दैगुलिं सम्पदा क्षेत्र दुने आवास पुनःनिर्माण संवेदनशीलनपां चुनौतिपूर्ण जुइगु खाँ कड दिल ।

रामायण व महाभारत काल्पनिक महत्वदःगु काव्यिक साहित्यखःधायो दिसें वयकलं समाजयावास्तविक घटनापिब्वयो समाजय् दयोच्चंगु स्वार्थ भावना म्हवःयाय्ताथजगु साहित्यं बांलागु ज्या याइगु खाँ कड दिलसा नपां छुं नं सम्पदा मदयधुंक पश्चाताप याय्गु स्वयो ल्यं दनिगु सम्पदात म्वाक तय्गु हे तहागु बुद्धिमानी जुइगु खां कड दिल ।

अथे हे नेपाल मजदुर किसान पार्टीया छ्याञ्जे नपां संघीय सांसद प्रेम सुवालजुं ख्वप देशय् चाह्यु वैपुं पर्यटकतय्सं सकारात्मक खाँ धायोच्चंगु नि्थाड दिसें नगरपालिकां सांस्कृतिक गुरुपिन्ता हानेज्या यागु च्वछाय् बहजु, थुकिता मदिकक यंकेमगु सल्लाह बियो दिल । अथे हे भुकम्प पीडित पिन्ता सरकारं हे छँ दड वियमःगु, अपुक ऋण बियमःगु, ल्हवने मःगु सम्पदा मथां हे ल्हवने मःगुलिं बः बियो दिल ।

अथेहे ख्वप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापति जुं ख्वपया सम्पदाता मौलिकतां जायक तय्ता गुणास्तरीय निर्माण व जनसहभागिता दुथ्याकेता नगरपालिकां उपभोक्ता समिति पाखं

ज्या सांक च्वडागु 'पुखां त्वत तकगु सम्पति भीगु कला व संस्कृति' या सः ज्वड थुकियाता सार्थक याय्ता सांस्कृतिक गुरुपिनिगु तहांगु लाहा दैगु खाँ कड दिसें आधुनिकताया नामय् भीगु भौलिक सम्पदात बिड वानिगु धाय्गु भीगु इतिहास ताड वानिगु लिं ख्वपया छ्खा-छ्खा छें सम्पदां जःगुलिं ख्वप नपां भीगु हे मौलिक शैलीं छँ दनेता बः बियो च्वंथु खाँ कड दिल ।

ख्वप नपाया उपप्रमुख रजनी जोशी जुं ऐतिहासिक सम्पदाया नगरयात गौरब म्वाक तय्गु व विश्व सम्पदाख्य नांजायो च्वंगु सम्पदात मौलिक शैलीं म्वाक तय्ता हचिल च्वंगु खाँ कड दिल ।

अथेहे ख्वप नगरपालिकाया प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत दीपक कोइराला जुं ख्वप संस्कृतिया राजधानी खः दक नां छुसें सांस्कृतिक गुरुपुं नपां स्वापु तयोतयेमःगु सल्लाह बियो दिल । महानगरीय प्रहरी परिसर ख्वपया प्रहरी उपरीक्षक सविन प्रधान जुं भीगु संस्कृति भीगु म्हसिइका खः धायो दिसें ख्वप नगरपालिकाया ज्या तस्कं च्वछाय् बहजु धायोदिल । ज्याभ्वः सं ख्वप नपा वडा नं. ९ या वडा अध्यक्ष रविन्द्र ज्याख्व जुं उद्घोषण याड द्युगु खःसा मू पाहाँ नारायणमान बिजुकुछें जुं नगद नपां हनापौ व दोसल्ला ड्य्क सांस्कृतिक गुरुपिन्ता सम्मान यागु खःसा पाहां प्रेम सुवाल जुं वृत्तचित्रख्य तः लापुं पुचःयाता सिरपा लः ल्हाड द्युगु खः ।

द कल्चरल क्यापिटल या अमित वनमाला न्हाप, ख्वप मेडिया सर्कल ल्यु व भक्तपुर बचत व आयुष रविन्द्र हपाः सिरपा त्याकगु खः ।





# नीछकगु विविधभाषा साहित्य सम्मेलन क्वचाल

मध्यपुर कार्तिक १२ गते 'भाषा, कला व संस्कृति म्वाक तयनु, राष्ट्रिय भावना प्रवर्द्धन यायनु' धायगु मू नारा श्वयक तुलननीत्वालय नीछकगु विविधभाषा साहित्य सम्मेलन व सांस्कृतिक ज्या इव: क्वचाल ।

उगु मुंज्याया उलेज्या सांस्कृतिक गुरु तेजकुमार कुन्ठे प्रजापतिजुं याड द्यगु खः । मुंज्या सं नेमकिपाया छयाञ्जे नपां संघीय सांसद प्रेम सुवाल जुं नेपःया खुसी बिजुली पिकायो भारतता दांक मियगु उदेश्य ज्वड अमेरिकाकय धेबा त्यायकःगु देशघाटी ज्या खः धायोदिसें सं.रा.अमेरिकी सहश्राब्दी सहकार्य कार्यक्रम परियोजना (एम.सी.सी) पाखं ऋण सहायताकायो भारतता दांक बिजुली मियता भैरहवाय् दयकगु अमेरिकाया हिन्द प्रशान्त रणनीति सैनिक गठबन्धन जूगुलिं असंलग्न दे नेपः उगु रणनीतिखय् दुश्याकय् मज्यगु खाँ सांसद सुवालजुं कड दिल् ।

वयकलं सरकारय् वापुं शासक राजनीतिक दल तयसं इमान्दारी साथ जनताया नितिं ज्या मसांगु या दसु नपां नक्कली म्हवें दयक सार्वजनिक जग्गा ब्यक्तियायगु नक्कली ज्यायाता कुंछिडः सरकारं ठिमी- बोडेया लाँ, निकोसेराया लाँ, नगरकोटया लाँ इलय् हे मदय्कगुलिं तदा हाँ निसें जनता तयसं कष्ट नयो च्वंगु अले उकिया भ्रष्ट ठेकेदारपिन्ता कय च्याडः च्वंगु खाँ नं कड दिल् । अथेहे वयकलं पुलांगु शहरं भीगु म्हासिड्का पिब्वयो च्वनि जूगुलिं उकियाता मौलिक पहलं हे म्वाक तय्मःगु, अथे मयासिं जथाभावी न्हूगु सहर दयके ब्यगुलिं स्वनिगःदुने फोहर व प्रदुषण नपां त्वनेगु नाःया समस्या जूगु खः धायो दिल् ।

नेमकिपाया केन्द्रीय दुजःनपां ख्वप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापतिजुं छें छें थ्येक ग्याँसया पाइप लाय्गु खाँ ल्हाइम्हा सरकारं स्वन्ति नखाया लागिं जनतातयता मदय्क मःगु फुक्क धाय्थें सामानत विदेशं हःगु, थःता कम्युनिष्ट जक धाइम्हा अःया सरकार ठेकेदारया जालय् लाड च्वंगु, उपभोक्ता समिति मार्फत ज्या सांके बले थःगु भःपियो, बल्लाक, भिंक व दांक विकास निर्माणया ज्या जुइगु अनुभव कांसे श्व सरकार ठेकेदार तयता पोसे याइम्हा सरकार खः धायोदिल् । वयकलं ठमेलय् च्वंगु कमलपुखु (पलेस्वं पुखु) संरक्षणया अभियन्ता भागवत नरसिं प्रधान जुं लगायत सम्पदा प्रेमी जनतात २०५९ निसे. हे राजधानीया



नुगःपाय् च्वंगु सार्वजनिक सम्पदा म्वाकयता जुयो च्वंगु अले जनविरोधी सरकार सम्पदा स्यंक नैपुं पाखय् लिड च्वंगुलिं उगु पुखु म्वाकेता तस्कं थाक्यो च्वंगु खाँ कड दिल् ।

नेपाली सेनाया पूर्व कर्णेल प्रेमसिं बस्नेत जुं मध्यपुर थिमिया इतिहास नपां भीगु संस्कृति अतिक्रमण जुयो च्वंगुलि सचेत जुयमःगु खाँ कड दिल् ।

इञ्जिनियर राजदासजुं कृषि क्षेत्रयाता बेवास्ता याडः हःसेलिं भी परनिर्भर जुजुं वांगुलि होसयाय् मःगु धायो दिल् सा जनसरोकार समिति खोकनाया नेपाल उंगोल जुं बांलाक लिपा थ्यंकया बिचः याड योजना मदय्क गुलिं नेपाल सरकारं खोकना व बोडेया जनताया सम्पति व संस्कृति न्हाके तांगु खाँ कड दिल् ।

शिक्षक आशाहरि प्रजापतिया नायोलय् जूगु उगु मुंज्याय् वि.भा.सा. समाजया नायो सुर्यराम था श्रेष्ठ, ग्वसाखलया सल्लाहकार राजकुमार प्रजापति, नायो तुल्लि कृष्ण प्रजापति, दांभारी वीर कृष्ण प्रजापतिजु पिसं नं न्वचु तयो द्यगु खः ।

थी थी साहित्यकार पिसं साहित्य ब्वंगुलि चिनाखँ खय् न्हाप नासल श्रेष्ठ ल्यु सुनिता गाइंसी, ल्युयां ल्यु श्यामकृष्ण तुछें हपाः शिव प्रसाद श्रेष्ठ व पद्मा खयरगोली लागु खःसा सुथाय् नसंचा हुलेगु ज्या इवः बोडेया ख्वपलां न्ह्याकगु सांस्कृतिक ज्वालीया पुचः पिन्ता उगु साहित्य सम्मेलनय् लयता पौ लः ल्हागु खः । बहनी सांस्कृतिक ज्याइवःनं जुगु खः ।





निप्यांगू स्वप पौ

## नेपाल सम्वत् ११४० ढ्हु दँया लसताय् स्वपय् जुगु मिन्तुना च्यालीया किपातः



## नेपाल सम्वत् ११४० ढ्हु दँया लसताय् थिमि जुगु मिन्तुना च्यालीका किपातः







निप्यांगूगु स्वप पौ

नेपाल सम्वत् ११४० ढ्हु दँया लसताय टोखाय जुगु भिन्तुना च्यालीया किपातः



नेपाल सम्वत् ११४० ढ्हु दँया लसताय किर्तिपुरया पांगायु जुगु ढ्हु दँ





## दत्तात्रय त्वालय हरियाली प्रवर्द्धन ज्या इवः

२०७६ कार्तिक १ गते





दक्षिणकाली नगरपालिकाया प्रतिनिधिमण्डल ख्वप नगरपालिकाय्

(२०७६ कार्तिक ६ गते)



वडा नं. १ तःपुखु लिक्कया न्हूगु फल्चा व शारीरिक  
ब्यायाम स्थल उलेज्या

(२०७६ कार्तिक ६ गते)

